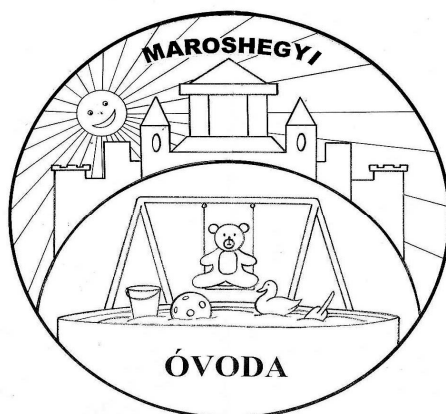

A Maroshegyi Óvoda

Pedagógiai Programja

„Óvodai Nevelés a Művészetek Eszközeivel”

Hatályos 2018.09.01-től

Jelen módosítás alapja a 2011.évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről és a 363/2012 (XII.17.) kormányrendelet e az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

Az óvoda jogi státusza, adatai:

Az intézmény neve: Maroshegyi Óvoda

Székhelye, telefonszáma:

8000 Székesfehérvár, Rádió út 1.

Tel: (22) 348-023

OM azonosító: 029867

Az intézmény működési köre:

Székesfehérvár MJV közigazgatási területe

Az intézmény típusa: óvoda

Az intézmény alapító szerve, székhelye:

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése

Székesfehérvár, Városház tér 1.

Az intézmény vezetője:

Az óvodai igazgató, aki képviseli az intézményt és az intézmény dolgozói felett a munkáltatói jogot gyakorolja.

Az óvoda befogadóképessége: 281 fő

Az óvodai csoportok száma: 10 csoport

Az óvoda felügyeleti szerve, fenntartója címe telefonszáma:

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata

8000 Székesfehérvár, Városház tér 1.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

1. Bevezető

1.1 Köszöntő

Köszöntöm mindazokat, akik e programot kezükbe veszik, megismerkednek vele s úgy gondolják hogy legféléltettebb kincsük, gyermekük nevelését az e program szerint dolgozó óvodapedagógusokra bízzák. A Maroshegyi Óvoda a város külső övezetében fekszik. Melegszívű, gyermekszerető felnőttekkel együtt igazi otthont ad a kisgyermek neveléséhez. A családi házas övezetben, és a Rádió lakótelep szívében található intézmény lehetőséget biztosít a szülőkkel még közvetlenebb, együttműködő nevelési és munkakapcsolat kialakítására.

Úgy gondolom, minden szónál többet mond, ha az édesanya kézen fogja gyermekét s ugyanahhoz az óvó nénihez kíséri, akihez Ő is járt gyermekkorában.

Köszönöm munkatársaim aktív részvételét a program elkészítésében, és átdolgozásában, s végül köszönöm Nagy Jenőnének, programunk írójának a **Művészeti Bázisóvoda** megtisztelő címet , melyet 2012-ben vehettük át.

Székesfehérvár, 2018.09.01.

Békésiné Kimiti Ágnes
Óvodaigazgató

1.2 Helyzetkép óvodánkról

A Maroshegyi Óvoda a város egyik külső területén fekvő intézmény. Nevelési feladatait tíz csoportban látja el. Az óvoda 1980-ban épült nyolc csoporttal, majd 2015-ben bővítése vált szükségessé a megnövekedett gyermeklétszám miatt.

Az esztétikusan kialakított óvodai környezet, a magára mindig igényes óvodapedagógus, óvodai dolgozó jó példa a gyermekek számára. A gyermek nevelése a család joga és kötelessége, ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. A közös gyermeknevelés a családdal a jó partnerkapcsolatok lehetőségét hordozza. A mi feladatunk, hogy ez a kapcsolat minél mélyebb, eredményesebb, gyümölcsözőbb legyen a gyermekek érdekében. Óvodánk esztétikus tárgyi környezete segíti a gyermekek és a szülők környezettudatos magatartásának kialakítását.

Az egyéni bánásmód, a családgondozás, hátránycsökkentés, differenciált nevelés, integráció eredményesen működik óvodánkban.

Programunk befogad mindent, ami „csak tiszta forrásból fakad, hogy a gyermekek a nemzetünk népi hagyományában, a művészeti területek komplexitásában, integrálásában éljék át a vissza nem térő óvodás éveket.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

1.3 Az óvoda személyi feltételei

Óvodaigazgató: 1 fő

Csoport száma, szimbóluma	Óvodapedagógusok	Dajkák
I. csoport, Napocska	2 fő óvodapedagógus	1 dajka
II. csoport, Alma	2 fő óvodapedagógus	1 dajka
III. csoport, Pillangó	2 fő óvodapedagógus	1 dajka
IV. csoport, Tulipán	2 fő óvodapedagógus	1 dajka
V. csoport, Napraforgó	2 fő óvodapedagógus	1 dajka
VI. csoport, Süni	2 fő óvodapedagógus	1 dajka
VII. csoport, Maci	2 fő óvodapedagógus	1 dajka
VIII. csoport, Katica	2 fő óvodapedagógus	1 dajka
IX. csoport Szívecske	2 fő óvodapedagógus	1 dajka
X. csoport Nyuszi	2 fő óvodapedagógus	1 dajka

Óvoda titkár:	1 fő
Pedagógiai asszisztens:	5 fő
Takarítónő:	1 fő
Udvari Karbantartó:	1 fő

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartásában kizárólag óvodapedagógus végzi. Személye mint a nevelésben. Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre. Éppen ezért nem mindegy, milyen értékeket közvetít, s azokat milyen tudatosan képviseli. Gyakran előfordulnak értékellentétek szülők és az óvoda között. Az óvodapedagógus vállalja fel a tapintatos meggyőzést, ha azzal a gyermekek érdekeit védi. E programot megvalósító óvodapedagógus közvetítse a művészetek tradicionális értékeit. Vállalja az ízlésformálást az óvoda tágabb környezetében is.

Az óvodapedagógusaink énekekkel, mesemondással, bábozással esztétikai élményhez juttatják a gyermekeket. Fejlesztésükhöz egyéni módszereket, egyéni fejlesztési programokat alkalmaznak, úgy, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson.

Egy gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja. Az óvodapedagógusi párok tudjanak együtt tervezni, tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni. Az óvodapedagógusok vonják be a dajkákat a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe.

A közösség tagjaiért valamennyien vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, a döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítsék a legjobb megoldás kialakítását.

Az esztétikus, gondozott udvar biztosításához nélkülözhetetlen a karbantartó, kertész személye. Mindezt az óvodaigazgató koordinálja, irányítja a pedagógiai, tanügy-igazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, műszaki, közéleti, menedzselési feladatainak ellátása során.

Pontosan, a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket.

1.4 Az óvoda tárgyi feltételei:

Óvodánk rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épületét, udvarát, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítsa egészségük megőrzését, nevelését, fejlesztését. Tiszta, gondozott, esztétikus minden csoportszobája, öltözője, mosdója, konyhája, udvara. A gyermekek egészséges életmódját biztosítja. A gyermekek mozgásának, játékigényének kielégítéséhez megfelelő játékeszközök állnak rendelkezésünkre.

E program a művészetek eszközeivel kíván erősebben hatni a gyermekek személyiségére, ezért a következő eszközök, játékok, tárgyak egészítik ki az eszköz és felszerelésjegyzékben meghatározott készleteket:

- Esztétikus **meseszoba (kuckó)**, puha párnák, meleg szőnyegek, meseszék, kincsesláda, bábok, könyvek, gyertyák, magnó, albumok a tanult mondókákról, versekről és a mesékről stb.
- A **zenesarokban** hangszerek: furulya, hegedű, metalofon, dob, ritmusbot, csörgő, triangulum, cintányér (kicsi-nagy), csengő, népi hangszerek, gyermekek - óvodapedagógus által barkácsolt ritmushangszerek, hangsíp vagy hangvilla, szimbólumok a tanult dalokról stb.
- A **rajzos térben** képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, színes papírok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctoll, viaszkréták, fonalak, anyagok, madzag stb.
- Plasztikai munkához agyag, gyurma, fadarabok, termések, magok, kavicsok, szövőkeretek, fonalak, korongozó stb.
- Esztétikus **ovigaléria**.
- Mozgatható mobil videó szekrény.
  - Videó- és magnófelvételek lejátszó lehetőséggel: zenei élményközvetítéshez, vadállatok életének megismertetéséhez, az óvoda ünnepeinek, hangversenyeinek, ovigalériai események rögzítéséhez, többszöri megtekintéséhez.
- A **környezet sarokban** esztétikus élősarok a természet kincseinek gyűjteményével, a gyermekek által készített egyes évszakokat tartalmazó albumaival.
- Kijelölt **futópálya**, ahol a gyermekek a napi kocogó-futó edzéseiket megtarthatják.
  - Különböző kézi szerek a zenés-mozgásos percekhez, pl. labda, babzsák, kisebb-nagyobb karika, rövidebb-hosszabb szalag, bot, zsebkendő, zászló stb.
- Szakkönyvek közül elsősorban a programhoz felhasznált irodalmi jegyzéket ajánljuk, amit még gazdagíthatunk számos módszertani kiadvánnyal.
- A csoportszobák előtti térben és a folyosón biztosítunk megfelelő családi helyet a szülők fogadására.

2. Óvodai nevelési programunk alapjai

„ Óvodáskorban a magyarság tudat alatti elemeinek beültetése, lassú kifejlesztése a feladatunk... Magyar mivoltunk épületének mintegy a földalatti alapjait kell itt lerakni. Minél mélyebbre épül a fundamentum, annál szilárdabb az épület.” Kodály Zoltán

Azonosulunk a program alapelveivel, kiindulási pontjaival, céljaival! Csak akkor vagyunk a programunk megvalósítói, ha hittel cselekszünk, s benne teljes értékű tagként dolgozunk.

Megteremtjük a gyermekek boldog és biztonságos környezetét!

A gyermek a mi szeretetünkre, törődésünkre, megértésünkre vágyik.

Megkülönböztetett érzékenységgel foglalkozunk a szülőkkel! Legyen személyes, meghitt kapcsolatunk a szülőkkel. Minél többet mondjunk el és üzenjünk nekik a legdrágább kincsükről, a gyermekükről!

Tudunk nevetni, felfedezni, csodálkozni!

Ha mi képesek vagyunk erre, képesek leszünk a gyermekeknek is szikrát adni!

Ami nekünk a program megszabta kötelesség, a gyermeknek élmény és játék!

Törekszünk a legjobb minőség elérésére!

A minőségi munka minket, a programot, s óvodánkat egyaránt dicséri !

2.1 A program alapelve:

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvodai élet megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget , boldogságot ad a gyermeknek, és biztosítja az egyenlő hozzáférést.

2.2 Kiindulási pontok:

Minden gyermek a saját képességei szerint, annak figyelembe vételével nevelhető, fejleszhető, nevelik, fejlesztik őt az új társas kapcsolatok, vagyis az óvoda minden dolgozója.

A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s azt a gyermekeknek oly fontos biztonságérzetet, **hogy “tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”** Minden gyermek ismerje és tudja a testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy melyek a hiányosságai. Ezt természetesen minden lelki feszültség nélkül fogadja el.

Ez a program magában foglalja a hazai óvodai gyakorlat legértékesebb eredményeit, tapasztalatait , különösképpen a művészeti nevelés tekintetében , Kodály Zoltán és Forrai Katalin máig is érvényes munkásságának értékeit, azért, hogy abból a már jól bevált, hagyományos értékeket megőrizze.

Ugyanakkor arra is készíti az óvodapedagógusokat, hogy az egész napi óvodai életet még árnyaltabban, sokszínűbben, az egyéni szükségleteket, különbözőségeket figyelembe véve szervezzék meg.

Pedagógiai munkánk során arra törekszenek, hogy az óvodások okos szeretetben, érzelmi biztonságban, szabad, nyugodt légkörben, sok szép élménnyel gazdagodva élvezzék az óvodában töltött éveiket.

Programunk a néphagyományra és a művészetek eszközével ható vers - mese - dramatikus játékokra, a vidám éneklés, énekes játék és zenehallgatásra, valamint a rajz, mintázás, kézi munka tevékenységekre helyezi a hangsúlyt, a természeti - emberi - tárgyi környezet megismertetését elsősorban a közvetlen

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

környezetükben, a tapasztalati lehetőségek biztosításával teszi érzelmileg gazdaggá. A természeti , tárgyi környezet megismerését úgy irányítjuk, hogy a gyermekek a közvetlen környezetükben megismerjék városunk értékeit, hogy igazi kis lokálpatriótává válhassanak. E lehetőséget gazdagítjuk még erdei, tanösvényen töltött programokkal, környezetünk védelmét szolgáló cselekvésekkel.

Ismeretes, hogy az óvodai korosztályra a “mozgáséhség” jellemző. Ezért e program a mindennapi szabad és szervezett mozgásba beiktat szervezett mindennapi kocogást , zenés mozgásos perceket, zenés –táncos lehetőségeket, hogy a gyermekek életkorának megfelelően fejlődjön keringési, mozgató- és légzési rendszerük, valamint a csont- és az izomrendszerük teherbíró képessége, hogy a gyermekek egészséges életmódja biztosítva legyen.

A népművészet formanyelvén fogant vers, mese, énekes játék, vizuális- és tárgyi környezetet kiemelő program beépíti a néphagyományt, népszokásokat, és ünnepkörökhöz, évszakokhoz csoportosítva tervezi meg az óvodai nevelés minden részét.

2.3 A program célfejezete

2.3.1. Alapvető célok - gyermekkép:

Törekszünk arra, hogy az óvodánk olyan képet mutasson, ha egy idegen belép, azonnal tudja meg, kik dolgoznak az intézményben. Erre szolgál egy esztétikus tabló, ahová a dolgozók fényképét, nevét csoportonként kitesszük!

Készítettünk olyan tablót, amely hirdeti gyermekképünket, nevelésünk alapelvét és céljait.

Fontosnak tartjuk azt is, hogy a szülők mindennap láthassák, milyen tevékenységrendszert biztosítunk a gyermekeknek, hogyan és milyen módon tartjuk a partnereinkkel a kapcsolatot. Óvodai csoportjainkban láthatóvá tettük, hogy mi a művészetek eszközeivel dolgozunk. A gyermekek öltözőiben az öltözőszekrényekre kitettük a gyermekek fényképét, nevét, jelét. A szülőknek készült kiírások áttekinthetőek, jól szerkesztettek. Fontos, hogy a szülő pontosan ismerje gyermekének napirendjét, heti rendjét, hogy milyen munkaformákban dolgozunk együtt.

Fontosnak tartjuk, hogy biztosítsuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Fontos az óvodások nyugodt, élményekben gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása, erkölcsi-szociális, esztétikai, intellektuális érzelmek, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.

Fontos számunkra a sokoldalú , igényes készségfejlesztés biztosításával a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődésének biztosítása, elősegítése. A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.

A gyermekek testi, lelki , szellemi szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális, az esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásának segítségével.

Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori, egyéni sajátosságaik, az egyenlő hozzáférés figyelembevételével, a családi nevelés kiegészítése.

2.3.2. Általános nevelési feladatok:

Az óvodások testi, lelki szükségleteinek kielégítése az erkölcsi- szociális, az esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásával.

Az óvodánkba érkező gyermeket halk zene fogadja, mely oldott könnyed lelkiállapotot eredményez, ezt követően a megérkeztem tábla jelzi, hogy **nagyon vártunk!**

A testsúly, testmagasság, láb, kéz összehasonlító mérésekkel tudatosítjuk: **ilyen vagyok, figyelem a változásokat**

A személyes tárgyak elhelyezésére szolgáló tárolókkal jelezzük **„tiszteletben tartunk, nem sértjük meg a Te személyes zónádat”**.

Az erkölcsi- szociális érzelmek alakítása

- Az érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családias légkör megteremtése. Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség.
- A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejleszti a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, harmonikus testi fejlődését.
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segíti a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést. A gyermekek legyenek képesek a környezetükben levő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat.
- Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását.
- Segítse a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősödését.

Az esztétikai érzelmek alakítása

- Egyéni igények figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása.
- Harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segíti a szépérzék kialakulását. Az ízlésformálás megjelenik az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi-, társadalmi környezetben egyaránt.
- A művészeti tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, hogy a gyermekekben az élménybefogadó képesség erősödjön. Legyenek képesek a tárgyi, emberi, természeti környezetben észrevenni a szépet és a csúnyát.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek később kialakuló esztétikai értékítéletének.

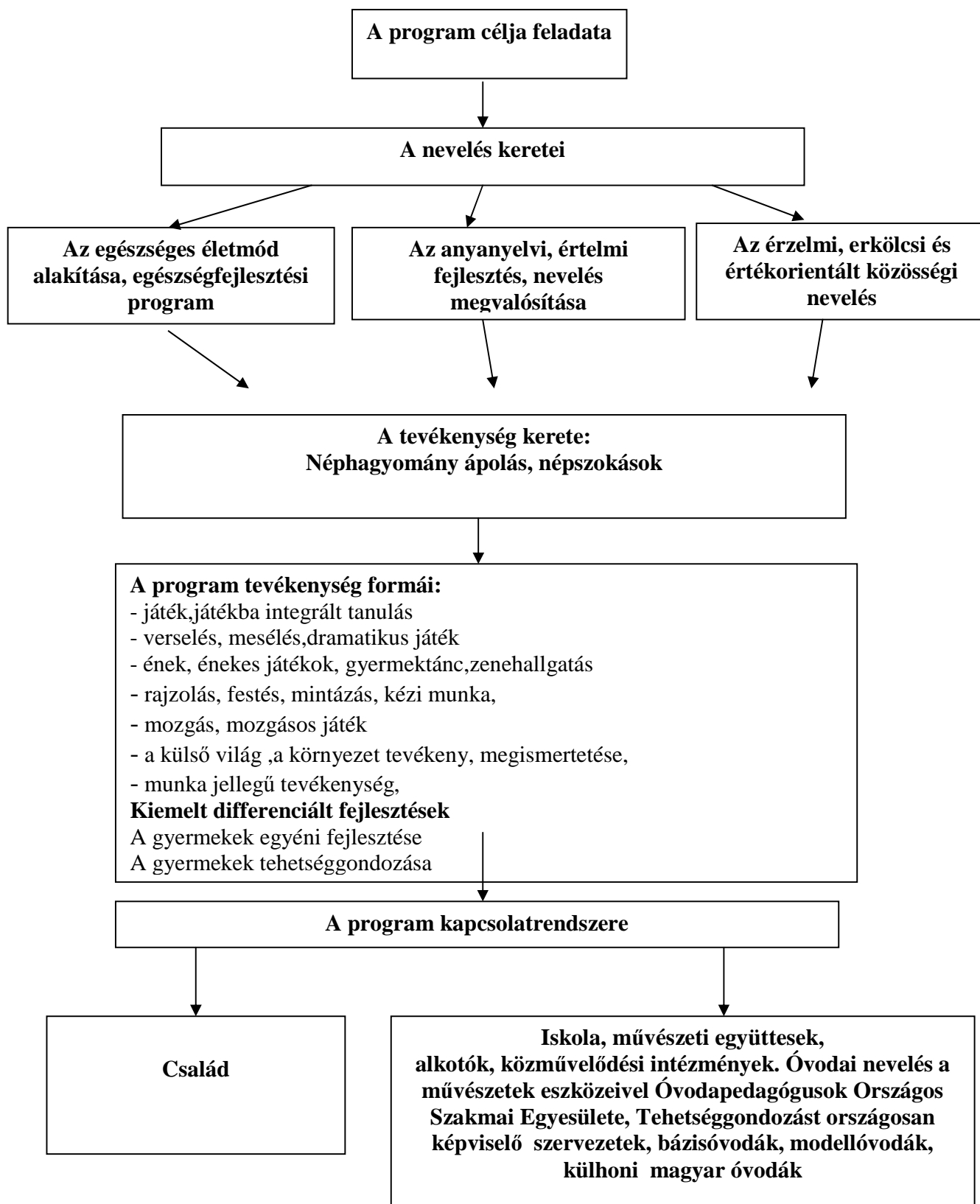
Az intellektuális érzelmek alakítása

- Az intellektuális érzelmek megjelenése segíti az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.
- A gyermekek kíváncsisága, utánnzási kedve fejleszti az értelmi képességeket - az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást - különös tekintettel a kreativitásra.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

- A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejleszti az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását,
- A meghitt beszélgetések erősítik a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.
- Az érzelmi alapigények biztosítása - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet - segíti a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással vagy vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.
- Bármilyen nemzetiségű gyermek összes szükségletére különös figyelmet fordítunk.

2.3.3 A program rendszerábrája

A fejlődés eredménye óvodáskor végén

2.3.4. A nevelés kerete

2.3.4.1. Az egészséges életmód alakítása – egészségfejlesztési program

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Feladatok

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az óvodai felvételi után készítünk a gyermekekről anamnézist, ezzel elindítjuk az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezük a hangsúlyt, a testi szükségletek, kielégítése határozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, láb-kéz stb. összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni sajátosságok feltárását.

Gyermektükör

Az anamnézis felvétele óvodába járás előtt, a gyermekek képességeinek, tulajdonságainak diagnosztikája befogadás végére, az egyéni fejlesztési tervek, s azok értékelése félévenként történik (fogadóórák alkalmával, a kedves szülővel megbeszélve, melyet aláírásukkal igazolnak) Az anamnézist célszerű a családlátogatáson kitölteni, a gyermekek fejlettségi szintjének regisztrálását, pedig érdemes elvégezni a befogadás befejezésére, hogy tervezni lehessen az egyéni fejlesztéseket.

A gyermekek gondozásának záloga az óvodapedagógus és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk, és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Ilyen feltételek mellett ismerhetők meg a gyermekek igényei, családból hozott szokásai.

A fokozatosság betartásával törekszünk arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk. A befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezzük a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét. Az óvoda nevelőtestületi szinten kidolgozott egységes egészségügyi szokásrendszerrel rendelkezik.

Az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok a dajkák bevonásával állapotodnak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében az azonos gyakoroltatás érdekében.

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést, biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük 3/4-ed részét az óvodában kapják, ezért az óvoda a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű, legyen. Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezeten, lehetőleg a folyamatosság módszerével élünk.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
- (2) gyümölcs, zöldség,
- (3) hús, hal, tojás,
- (4) tej és tejtermék,
- (5) olaj, margarin, vaj, zsír.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgáljuk (várakozási időt kerüljük). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítjuk. Megkedveltetjük az ízeket, intenzív rágasra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosítunk. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismertetjük meg a gyerekeket. Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.
- Szervezünk a szülőkkel, támogatókkal közösen hetenként egy-két gyümölcs- és zöldség-napot.
- Tanácsot adunk, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki. Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólafélétet, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi, barna kenyér.
- Óvodai napirend keretében ismertetjük meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Igyekszünk örömtelivé tenni az étkezéseket, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében bekapcsolunk a napi programba alternatív egészségfejlesztő programot, (pl. projektek) játékos alkalmat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés)
- A foglalkozások során kerüljön lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozás.
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik. A legvonzóbbak a kóstolók. Készül saláta zöldségből, gyümölcsből. Sütemény teljes kiőrlésű lisztből, barna cukor felhasználásával.
- Tejtermékekkel kapcsolatos foglalkozást is tartunk a boltokban kapható mindenféle tejterméket vásárolnak a gyerekek és kóstolják végig az óvodában a kínálatot. Beszélgetünk a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. Megismerjük a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával fogadjuk el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzük a gyermekeket az ételek elfogyasztására. Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

A testápolás a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja.. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi szokások, összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védjük a gyermekek érzékszerveit.

A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használathoz a megteremtjük a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket.

A környezetvédelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására fokozott figyelmet fordítunk.

- csapok elzárása, folyékony szappan használata, levegő minősége a csoportszobában, - közvetlen környezetünk tisztán tartása (csoportszoba, udvar).

Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért igyekszünk hatni a szülőkre, hogy többretegűen öltöztessék gyermekeiket. Ennek kialakításában a szülők lehetnek a partnerek, akiket fontos meggyőzni a praktikus, ízléses öltözködés előnyéről.

(nyáron kalap és fényvédőkrém használata)

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett a néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését.

A rövid ideig tartó, szervezett mikro-csoportos séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtjük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend, bizonyos bezártság. Elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljük át az altató hatására kialakult szendergés állapotát. A gyermekeknek különböző az alvásigénye. Egy órai nyugodt pihenés után lehetővé tesszük hogy a nem alvó 5-6-7 éves gyermekek felkelhessenek, és csendes tevékenységet folytathassanak májustól és a nyári hónapokban. Ezzel is előkészítjük a gyermekeket a kisiskolás napirendje szerinti életre.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozzuk mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek, ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés, bőrpír, erős köhögés esetén. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk gátolni.

Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Ennek oka általában pszichés eredetű, ezért a leszoktató eljárások zömmel eredménytelenek.. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat szüntetheti meg az okokat.

Mindennapos testnevelés, testmozgás:

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenció fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, hogy mindennap edzési lehetőséget biztosítunk számukra. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap tartózkodjanak a szabadban.

Mozgásszükségletük kielégítése érdekében szervezünk napi kocogó-futó lehetőségeket. Ovikör, a gyermekek meghatározott futópályán önmaguk döntsek el, mennyit futnak. A felnőttekkel végzett rendszeres kocogások, futások ösztönzően hatnak rájuk, és fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet.

A gyermekek a víz edző hatását is érzékelik meg az óvodában. Jó idő esetén, az óvoda udvarán pancsoljanak, zuhanyozzanak, a párapad használatával.

Edzési lehetőség a kerékpározás, rollerezés és a téli időszakban szánkózás, csúszkálás, a lehetőségek szerint korcsolyázás. A szervezett edzési programok maximális ideje 10-20 perc. A kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek.

- A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar. Az óvoda udvarát úgy alakítottuk ki, hogy minden csoportnak legyen egy állandó helye, ahol a gyermekek bármikor megtalálhatják óvodapedagógusukat. Ugyanakkor van olyan udvarrész, ahol a gyermekek kisebb-nagyobb társaikkal együtt játszhatnak.

Az udvaron van árnyékos és napsütöztető rész, füves, homokos, betonos rész is. Az udvar esztétikai szépségét adja a sok Szép virág, cserje, ízlésesen kialakított gyermek virágos kert. A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. Minden csoport rendelkezik homokozóval, agyagozó, gyurmázó asztallal. A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület áll a gyermekek rendelkezésére. Az udvaron a gyermekeknek mindig biztosítva van a higiénikus tárolással elkészített ivóvíz.

Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan rendezték be.

. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az ízlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos.. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyermekek.. Erős napsütés ellen a csoportszobát világos függönnyel vagy napellenző használatával védjük.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

Többféle játéktevékenységhez alakítottunk ki elkülönített csoportszoba részeket, mesesarkot, ami a személyes perceknek, napi mesélésnek, dramatizálásnak a színtere.

Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőzöttsége biztosít minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. Minden gyermeknek van külön ruha- és cipőtartó szekrénye vagy polca. Az öltözőben a szülők részére van egy esztétikus hirdetőtábla, ahol havi időszakokra lebontva tájékoztatást kapnak a csoport nevelési-fejlesztési elképzeléseiről, eredményeiről.

A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek van elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje.

Az óvoda folyosóján, kialakítottuk az ovigalériát, amely a gyermekek szemmagasságában, megfelelő megvilágításban szolgálja az alkotásokra történő rácsodálkozást. A környezet megszerettetését, a zenei nevelést, a só szobai tartozkodást segíti a mobil videó szekrény.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénéje a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet. A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülővel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: műszálás anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában két hetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiénias szabályok kialakítása.

Az óvoda gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiénias szabályok betartása a gyermekkel. A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.

A Szakértői Bizottság logopédusával konzultál, aki hetente tart foglalkozásokat óvodánkban. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, s az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi.

A Szakértői Bizottság pszichológusával, egyéb szakemberével kapcsolatot tart, aki évi rendszerességgel megvizsgálja a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális pszichológiai terápiára fogadja őket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába. A rehabilitáció általános célja:

- A sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása.
- A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése
- Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

A habilitáció fő területei:

- az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, kinesztéziás- fejlesztése
- a motoros készségek fejlesztése
- a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával
- a szociális készségek fejlesztése
- a kognitív készségek fejlesztése
- az önellátás készségeinek fejlesztése

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Ezért az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

Szabad beszélgetések, a mesélés. A dohányzást megelőző magatartásra nevelésnek is egyik eszköze az olyan mese, amely az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolja a nem-dohányzó magatartás szépségeit. Olyan mesékről lehet szó, amelyekben a helyes magatartás "pozitív" élményei jelennek meg.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésénél, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezik.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik:

egy gyermek kényszerítése, vagy készítése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételt - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

felelős személyéről (óvodaigazgató), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel. A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek, igényesen ellátják egészségügyi teendőiket.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból. Készségszinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek.
- A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket önállóan befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy: igénye a gondozottság, ápoltság, örül ha igényesen elvégzi a gondozási feladatait, észreveszi és érzéseit elmondja a környezete tisztaságával, ápoltságával kapcsolatban.

Mindent megteszünk óvodánkba járó gyermekek egészségének megőrzése és betegségek megelőzése érdekében.

Ezért hoztuk létre a „só-szobát”.

A „só-szoba” használata kiváló lehetőség a felső légúti betegségek leküzdésére.

2.3.4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, társas kapcsolatok

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a közösség értékeinek és normáinak tiszteletben tartásával.

Feladatok

- Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig, ahol a gyermek társas aktivitásában a lojalitás, az empátia megalapozása folyik.
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Családias légkörben kialakul a gyermek érzelmi kötődése társaihoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékokra ösztönöz.

A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban az óvodapedagógus tervez meg, de adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek. Mozoghassanak a gyermekek szabadon a csoportszobában, mosdóban, ezzel is fokozható az otthonosság érzése.

Legyen minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni légkört biztosít és ez is mélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését.

Az otthonosság érzését segíti elő az is, ha az óvodapedagógus minden gyermeknek tároló helyet biztosít, ahová saját eszközeit, játékait, a sétán gyűjtött „értékeit” beteheti, önállóan gondozhatja, kezelheti.

A gyermekek érkezésekor az óvoda folyosóján halk zene segítse a nyugalmat árasztó miliő megteremtését.

Az új gyermekek befogadásának időszaka szeptembertől januárig tart, meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvodapedagógus a szülőkkel együtt teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Nagyfokú körültekintést, megértést, gyengédséget, türelmet kíván meg a 3-4 éves gyermekek befogadása. Az óvodapedagógus adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. Ha lehetséges, minél hosszabb időn keresztül, fokozatos időcsökkentéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban. Ez több szempontból nagyon hasznos. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, szokásait. A „biztonságos” befogadás során viselkedési rendet tanul meg a gyermek, ami segíti a társas beilleszkedését. A befogadás ideje alatt a gyermekek hozzák el azokat a tárgyaikat, amelyekhez ragaszkodnak. „Az én mondókán, versem, énekelem” új módszerünk a befogadáshoz. A gyermekek első személyes kötődését, esztétikai élményét a csak neki írt mondóka, vers, vagy ének adja. Legyen ez a gyermek első művészeti élménye, amit az óvodapedagógus naponta elmond, elénekel, hogy a befogadás végére a gyermek is megtanulhassa.

A befogadásban lehetőleg mindkét óvodapedagógus vegyen részt. A dajkával együtt gondosan készítsék elő ezt az időszakot. Az óvodapedagógusok a szülőkkel beszéljék meg a befogadás menetét.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

Engedjétek, hogy szeressünk benneteket!

A sok érdekes, izléeses játék mellett az óvodapedagógus személyes kapcsolattal, mesével, ölbéli énekes játékokkal, mondókákkal kedveskedjen a gyermekeknek. Az idősebb óvodások, és más csoportban dolgozó felnőttek kedveskedjenek az óvodában levő gyermekeknek, előre egy héttel készüljenek melyik csoportban milyen meglepetésekkel várják a kicsiket. Az idősebb óvodások is lepjék meg a kicsiket egy-egy szép verssel, mesével, énekes játékkal. A legkisebbek az év folyamán látogassák meg idősebb társaikat.

A lefekvésnél az új gyermeket különös szeretettel vegye körül az óvodapedagógus. A nyugalmas légkör megteremtése érdekében üljön le közéjük, és altatódalokat dúdolgasson nekik, vagy halk zene szóljon.

Az óvodapedagógus különös türelemmel, tapintattal mutassa be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat. Mutassa meg azok használatát.

Már befogadás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzék a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltasson az óvodapedagógus, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. Az 5-6-7 éves gyermekek segítsenek a kiscsoportosok öltöztetésében, vegyék körül őket gyengédséggel, szeretettel.

A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez gazdag, tevékenykedtető élet szükséges. A közös élmények az óvodáskor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való viszonyuk. Az óvodapedagógus a különféle cselekvésekben is biztosítsa a nyugalmat, az ingerek ne okozzanak a gyermekben zaklatottságot.

A gyermekeknek legyen lehetősége minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran átélhesse a belülről táplálkozó kedvet, motivációs állapotot. Így kialakul, hogy egy időben, egymástól függetlenül különböző motivált cselekvések alakulnak ki egyénileg és csoportosan is, ahol a gyermekek képesek alárendelni spontán aktivitásukat a közös tevékenységnek. Az érdektelen gyerekekre szenteljen figyelmet az óvodapedagógus, hogy mielőbb kiderítse érdektelenségük okát, mert befolyásolását csak így tudja elindítani. A gyermekek az óvodában állandó értékek és normák szerint élnek, hogy megtanulhassák az erkölcsös viselkedés alapjait, közösségi szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat. Ezért a nevelőtestület közösen megfogalmazta, hogy hogyan viselkedik egy Maroshegyi Óvodába járó gyermek. Ezt a viselkedésgyűjteményt kitettük minden öltözőbe, hogy a szülők is megismerhessék az óvoda viselkedéskultúráját.

A gyermek - gyermek, a óvodapedagógus – gyermek,dajka – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

A gyermekek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van a dajkának, az óvodapedagógusnak, aki irányítója, s egyben társa a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal, határokkal együtt. A határokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak.

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvodapedagógus az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára - egyéni sajátosságait figyelembe véve – érthetővé, vonzóvá tudja tenni.

A gyermek neveléséhez először meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez. Bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit megismerheti az óvodapedagógus, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

társaikat.

Gyermekeinket arra neveljük, hogy megértsék, elfogadják, hogy az emberek különböznek egymástól.

Bátorító nevelés

A felnőtt - gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg:

Az óvodapedagógus próbálja megérteni – elsősorban azonosulással követni, érzelmileg - a gyermekeket. A parancsolás helyett igyekezzen kérdezni, ami elősegíti a megértést, az átérzést. Így elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, nincs visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik. A gyermeknek fontos jelezni, hogy értjük a problémáját. A gyermek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába.

Az óvodapedagógus magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala. A teljesítményt, próbálkozást minősítsük, ne a személyt. Használjuk” a száz út a gyermek megerősítéséhez” című segédeszközt.

A gyermekek tevékenységéhez az óvodapedagógus biztosítson nagy szabadságot, a pontos határok megjelölésével. A határokat meg kell védeni a gyermeki respektálás érdekében. Tehát a nagy szabadság, a világos határok azt jelentik, hogy az óvodapedagógus röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazza meg azt, amit akar, vagy amit nem akar.

Az óvodapedagógus a többszöri “határátlépésnél” vezessen be konzekvenciákat, következményeket. Ugyanakkor adja meg a lehetőséget a javításhoz.

A nevelőközösség alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását. Az óvodapedagógus segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak. A gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.

A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgassa meg az óvodapedagógus, hogy véleményt tudjon mondani a történetekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön.

Az óvodapedagógus bátorítson minden gyermeket a csoporton belül, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. A bátorítatlan gyermek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a legkisebb elmozdulásnak, fejlődésnek.

Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.

A felnőtt - gyermek társalgásában, kommunikációjában világos, egyértelmű, építő, előrevivő megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság tárgyilagos megnevezésével, az ok kiemelésével. Biztosítson az óvodapedagógus minden gyermeknek személyes perceket, hogy a jó kapcsolatot megerősítse. Ezekben, a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot

A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a közös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.

A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

szemlélete, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni.

Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és változásra képessé váljanak

Az óvodapedagógus örömét jelezze dicsérettel, és félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.

A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához.

A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, a szeretet egy bizonyos formája. A nehézségeket a humor feloldhatja, a görcsösségeket megszünteti.

A bátortalanabb gyermekek nevelésekor az óvodapedagógus minél többször örüljön a kisebb előrelépésnek, fejlődésnek is.

Hassa át a közösségfejlesztő pedagógiai munkát az odafigyelés, a meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.

Ezeket az elveket nyilvánosságra hozzuk és értelmezzük az óvoda minden dolgozójával és a szülőkkel együtt. Ez sugallja az óvodánk nevelési felfogását is.

Az óvodapedagógus hívja segítségül a nevelésben a célirányosságot. Elemezze, vizsgálja a gyermekek társas kapcsolatát, viselkedését.

Lehetőleg használjon minél több játékos eszközt az egyéni jellemzők kimutatásához. (Pl.: születésnap tábla, életkorokat mutató tábla, "Megérkeztem, itt vagyok!" - jelzőtábla stb.)

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri az óvodát, társait, a körülötte lévő felnőtteket, a közösségi élet szokásszabályait. a csoportban kialakított konfliktuskezelés szokásait,

A gyermek attitűdjére jellemző: és a gyermek képes:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Értékelik saját tetteiket, és az eléjük tárt magatartási példákat. Konfliktusos helyzetben társaikkal képesek egyezkedni.
- Érvényesítik kezdeményezőkézségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.

2.3.5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célja:

- Az anyanyelv megismertetésére, megbecsülésére, szeretetére nevelés
- A kommunikációs képesség megalapozása
- Szókincs és szóbeli kifejezőkészség fejlesztése.
- Mindenki meg tudja érteni mindenkit, a közlésnek legyen tartalma és az fontos legyen valakinek
- A gyermekek értelmi képességeinek, kreativitásának fejlesztése.

Feladat

- Minta és modelladás, szabálykövetítés megteremtése.
- Beszélő környezettel a kommunikáló képesség, a beszélő magatartás fejlesztése.
- A természetes beszélő- és kommunikációs kedv kialakítása és fenntartása élménybeágyazottan, komplex jelleggel és tapasztalatszerzéssel valamennyi tevékenységforma keretében.
- A gyermekek érdeklődésén, kíváncsiságán alapuló, a gyermekek meglévő tapasztalatait, ismereteit figyelembe vevő, változatos tevékenységi lehetőségek megteremtése.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabálykövetéssel (a javítgatás elkerülésével) az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Programunk lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával, kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, bővítse szókincsüket, adjon lehetőséget metakommunikációs ismereteik bővítésére. Az óvodapedagógus és a gyermek párbeszéde a társalgási formákon túl alapvetően nyelvtani kategóriák kialakulását is elősegítik. Az óvodapedagógus feladata, hogy figyelmet fordítson az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására. Programunk sajátossága, hogy az anyanyelvi játékok számára elegendő időt biztosítunk, alkalmazkodva a gyermek életkori sajátosságához- és ezeket, a játékokat beépítjük a mindennapi életünkbe. Programunk folyamatosan biztosít a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve változatos tevékenységeket, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Az óvodapedagógusok tudatosan és tervszerűen biztosítják a gyermekek fejlődéséhez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét (értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) tehetségét, kreativitását, fejlődési ütemét, segítse tehetségük kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

2.3.6. A program ajánlott napirendje

A gyermekekre nagy hatással van a feszültségektől mentes együttlét, az örömteli hangulat, az óvodapedagógus érzelemgazdagsága, az óvoda egész életének átgondoltsága. Tervezésnél az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek szükségleteire, esztétikus, higiénikus gondozására fordítható időszükségletet. Egész nap során érvényesüljön a folyamatosság, rugalmasság.

A gyermekek délutáni pihenése élettani szükséglet. A délutáni alvás időtartama a legkisebbeknek 2 óra, a nagyobbaknak 1,5 órára rövidül, majd a legnagyobbaknál az egyórás pihenés után megszűnhet.

A napirendben külön időpontot (pontokat) jelöljön meg a gyermekek rendszeres edzésére, mozgásos lehetőségeire.

Az óvodapedagógus a napirendbe jelölje a játékidőt, ami legalább 5-6 óra. A csoportos fejlesztések mellett az óvodapedagógus határozza meg az egyéni és a mikro-csoportos fejlesztéseket is.

A napirend javaslat, tájékoztatást nyújt arról, hogyan épülnek egymásra a különböző tevékenységek. Ennek alapján minden csoportban az óvodapedagógus dolgozza ki a gyermekek számára leginkább ideális napirendet.

A modellként bemutatott példa korcsoportonként, az egyes évszakok által meghatározott feltételek szerint módosítható. Az állandóan és/vagy ciklikusan megjelenő tevékenységek nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak.

2.3.7. Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez

Időtartam	Tevékenység
06:00 - 10:30	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN Személyes percek Játékba integrált egyéni és mikro-csoportos tevékenységek
J	• Rajz, mintázás, kézi munka
Á	• Ének-zenei készségek fejlesztése
T	• Környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése
É	• Részképességek fejlesztése egyéni szükséglet alapján
K	• Testápolási teendők
10:30 – 12:00	JÁTÉK A SZABADBAN
J	• Mikro-csoportos séta
Á	• Énekes játékok az udvaron
T	• Edzés: kocogás, futás
É	
K	
12:00 – 13:00	• Ebéd
	• Testápolási teendők
13:00 – 15:00	• Pihenés, alvás mesével, altatóval
15:00 – 15:10	• Testápolási tevékenységek

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

15:10 – 15:30

- Uzsonna

15:30 – 16:30

- JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN

16:30-17:00

- Zenés, mozgásos percek

J

Á

É

K

Egy héten egyszer - a frontálisan szervezett mozgásos játékok miatt -a játékba integrált mikro-csoportos fejlesztés időtartama csökken.

2.3.8 A sajátos nevelés igényű gyermekek nevelése, rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek

Integráló óvodai nevelésünk

Óvodánk részt vesz a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű hallássérült és értelmi fogyatékos gyermekek óvodai nevelésében, amennyiben intézményünk kijelölt óvoda.

Az óvodánkban integráltan nevelkedő gyermekek nevelésének, fejlesztésének törvényi háttere a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet, melynek 1. melléklete tartalmazza a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit.

Az integráló nevelés általános célkitűzései

Integráló óvodaként megismertük és nevelésfilozófiánkba beépítettük az integráló nevelés általános célkitűzéseit:

- fejlesztjük az alkalmazkodó készséget, akaraterőt, önállóságra törekvést, érzelmi életet és együttműködést
- az integráltan nevelkedő gyermek számára a sajátos nevelési igény szerinti környezetet alakítunk ki, biztosítjuk a szükséges tárgyi feltételeket és segédeszközöket
- a napirend, napi játék, tevékenységek során a gyermek számára csak annyi segítséget biztosítunk, ami a további önálló cselekvéshez szükséges
- elvárásainkat a sajátos nevelési igényű gyermek fejlődésének üteméhez igazítjuk
- fejlesztésüket a számukra megfelelő területeken valósítjuk meg
- törekszünk arra, hogy a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl a sajátos nevelési igényű gyermeket
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások óvodánk nevelési programjának tartalmi elemeiként jelennek meg
- a fejlesztés szervezeti keretét, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletei szerint és az utazó gyógypedagógus javaslatai alapján választjuk meg

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység elvei

A sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Nevelőmunkánk során kiemelt figyelmet fordítunk a rehabilitációs, rehabilitációs ellátás elveire. Ezek a következők:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának mértéke határozza meg
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják
- a rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely megfelelő szakképzettséggel rendelkező utazó gyógypedagógiai tanár feladata

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait a gyógypedagógiai-orsvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni. Főbb céljaink, feladataink:

- az érzékszervi és/vagy értelmi fogyatékbsságból fakadó hiányzó v. sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása a meglévő ép funkciók bevonásával
- törekedni kell e különféle funkciók egyensúlyának kialakítására
- fontos a gyermek számára szükséges eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása az utazó gyógypedagógus segítségével
- fejleszteni kell az egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat

A gyermekre irányuló rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során meghatározó tényezőként vesszük figyelembe a gyermek

- életkorát
- pszichés és egészségi állapotát
- képességeit, kialakult készségeit
- kognitív funkcióit, meglévő ismereteit
- családi hátterét

A fejlesztés a következő területekre irányul

- vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatai
- motoros képességek
- beszéd- és nyelvi készségek
- értelmi képességek
- önkiszolgálás
- szociális készségek

Az értelmi fogyatékos és a hallássérült gyermekek fejlesztése során a fenti területek közül a fogyatékbsság függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Az utazó gyógypedagógiai tanár által elkészített egyéni fejlesztési tervet a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodapedagógusok megismerik, a gyógypedagógussal közösen értelmezik, a gyógypedagógus ajánlása alapján a napi tevékenységekbe beépítik.

A sajátos nevelési igényű értelmi fogyatékos és/vagy hallássérült gyermek számára biztosítjuk

- az egyéni szükségleteikhez igazodó óvodai környezetet, fejlesztő játékokat, eszközöket
- a szükséges speciális segédeszközök elfogadását, következetes használatát, az eszköz megóvására nevelést

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

- kompenzációs lehetőségeket a nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével
- annak felismerését és megélését, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre képes
- szükséges szervezeti keretek kialakítását egyéni foglalkoztatásukhoz
- az óvoda pedagógusainak, a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak és a szülők megfelelő tájékoztatását, együttműködést a sérült gyermek családjával

A sajátos nevelési igényű értelmi fogyatékos és/vagy hallássérült gyermek integrált nevelése oktatása során kiemelt figyelmet fordítunk

- a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz való alkalmazkodásra, megfelelő módszerek, módszerkombinációk megválasztására
- a közösségbe való beillesztésre, az óvodai csoport és az integrált gyermek igényeire
- a hátrányok leküzdésére, az ehhez történő speciális segítségnyújtásra
- óvodapedagógusaink integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken való részvételére, tudásuk, tapasztalataik bővítésére
- az utazó gyógypedagógussal történő szoros együttműködésre, konzultációra, sajátos teendőink ellátásának tervezésére, megvalósítására, értékelésére, iránymutatásainak, javaslatainak elfogadására, a pedagógiai folyamatokba történő beépítésre
- az integrált kisgyermek beilleszkedésének segítésére, a foglalkozásokhoz való egyenlő hozzáférésre
- eredményként értékeljük a gyermek önmagához mért fejlődését, erről napi rendszerességgel tájékoztatjuk a szülőket
- az integrált neveléshez, fejlesztéshez szükséges kompetenciáink fejlesztésére: az elfogadásra, empátiára, hitelességre, türelemre, kitartásra, feltétel nélküli szeretetre, eltérő képességekhez, viselkedéshez való alkalmazkodásra
- tartózkodunk az olyan viselkedésminták adásától, amelyek a sérült gyermek különbözőségét hangsúlyozza

Az értelmi fogyatékos és/vagy hallássérült gyermek integrált óvodai nevelésének napi feladatai

- a gyermek egyéni képességeinek, tulajdonságainak, erősségeinek és fejlesztendő területeinek folyamatos megfigyelése, ennek nyomán az aktuális korrekciós feladatok meghatározása, teljesítése, egyéni képességek kibontakoztatása

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

- a verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztése, szükség esetén gyógypedagógus segítségével beszédindítás, önálló beszédre való késztetés, beszédszervek ügyesítése, szókincsfejlesztés a napi tevékenységek és a mesehallgatás közben
- játékba bevonás, játékeszközök adekvát használatának tanítása, különböző játékszintek folyamatos fejlesztése
- az önkiszolgálási tevékenységek minél önállóbb végeztetése, a lehető legnagyobb fokú önállóság fokozatos kialakítása
- a foglalkozásokba történő bekapcsolódás segítése, alkalmazkodó képesség, aktivitás fejlesztése, képesség kialakítása az egymással és egymás mellett tevékenykedésre, szociális tanulás biztosítása
- egyszerű, munkajellegű napi teendők, feladatok végrehajtására nevelés
- szokások kialakítása utánzással, modellkövetéssel, kellő számú gyakorlás, ismétlés biztosításával
- mozgás területén a nagymozgások összerendezettségére való törekvés, egyensúlyérzék fejlesztése, finommotorika, manuális készségek és koordináció fejlesztése kézműves és alkotó tevékenységek segítségével, ceruzafogás alakítása
- saját testen, térben, síkban való tájékozódás folyamatos fejlesztése
- zenei készségek fejlesztése, zenei nevelés alapjainak lerakása

A hallássérült gyermek óvodai nevelésének, fejlesztésének speciális feladatai

Az integráltan nevelkedő hallássérült gyermek óvodai nevelésében központi feladatot jelent a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. Az óvodába kerüléskor fel kell mérni, hogy a hallásállapot, a gyermek egyéni pszichés és kognitív jellemzői, szociokulturális környezete, megelőző hallásnevelése, audiológiai gondozása nyomán milyen a gyermek beszédmegértési, beszédkészenléti állapota.

Az anyanyelvi és kommunikációs fejlesztés a napi tevékenységek során folyamatosan történik egyéni, kiscsoportos és az óvodai csoport szintjén.

Súlyos fokban hallássérült gyermek esetén

- hallás és beszédértés fejlesztése
- hangos beszéd aktív használatának építése
- grafomotoros készségfejlesztés
- diszfázia-prevenció az utazó gyógypedagógus útmutatásai segítségével
- törekedni kell arra, hogy a gyermek hangmegnyilvánulással, majd beszéddel hívja fel magára a figyelmet, közölje kívánságait, amelyeket személyi környezete hangsúlyozottan igyekezzon megérteni

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

- fejleszteni kell a beszédértést, szókincset, szájról olvasási készséget, a beszéd érthetőségének alakítását (főleg a magánhangzók esetében)

Nagyothalló gyermek esetén

- nyelvi kommunikáció indítása és/vagy fejlesztése
- a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése
- a beszédértés, szókincsfejlesztés, szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése
- beszédérthetőség folyamatos javítása
- a halló társak nyelvi teljesítményének minél nagyobb mértékű megközelítése

Az értelmi fogyatékos gyermek óvodai nevelésének, fejlesztésének speciális feladatai

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Integrált óvodai nevelésükben, fejlesztésükben a spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikációt segíti a kortársakkal való folyamatos együttlét, a közös élmények, tapasztalatok, az utánzásos és modellnyújtó tanulás. Esetükben különösen nagy hangsúlyt kell fektetnünk a játéktevékenységek különböző szintjeinek fejlesztésére, az egyéni képességekhez igazodó értelmi-, mozgás- és nyelvi fejlesztésre.

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek

Az óvodáskort megelőző hatékony fejlesztés segítheti óvodai beilleszkedésüket. Óvodába lépéskor további, utazó gyógypedagógiai megsegítéssel történő intenzív fejlesztésük szükséges minden területen.

Óvodai nevelésük során figyelembe vett és alkalmazott főbb elvek

- kis lépésekben, a tevékenységet, feladatot sok apró részfolyamatra bontva lehet csak hatékony fejlesztésük
- az értelmi fejlesztés és a gondolkodási műveletek fejlesztése cselekvésbe ágyazott képességfejlesztéssel történik
- bármely terület, képesség fejlesztése során kellő időt, alkalmat, önállóság megélését kell biztosítani
- a fejlesztés során kiemelt szerepe van a rendszerességnek, utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a sok ismétlésnek
- csoportos foglalkozásokon törekedni kell a megfelelő motiváció kialakítására és fenntartására, a tevékenységbe való bekapcsolódás lehetőségének megteremtésére, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenység fejlesztésére
- alakítani kell a csoporttársakban a toleranciát, elfogadást, türelmet, segítőkészséget

Főbb feladataink napi nevelésük, fejlesztésük során

- bizonytalan nagymozgás, alapmozgások, ügyetlen manipuláció folyamatos, differenciált kialakítása, fejlesztése, esetleges sztereotíp mozgások leépítése

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

- a kialakulatlan szobatisztaságból az önálló WC használatig történő eljuttatás
- alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása, gyakoroltatása, a lehető legnagyobb fokú önállóság kialakítása
- gyenge kommunikációs készség, beszédértés, beszédprodukció, figyelmi állapot fejlesztése minden tevékenység során, verbális és nonverbális kommunikáció folyamatos fejlesztése, aktív és passzív szókincs alakítása
- minimális kontaktus és kooperációs készség alakítása
- játéktárgyak, mindennapi eszközök adekvát használatának tanítása, gyakoroltatása, játékszintek alakítása egyéni és mikro csoportos fejlesztéssel
- emlékezet, motiváció, kitartás fejlesztése

Óvodai felvétel, távozás

Az értelmi fogyatékos és/vagy hallássérült gyermekek óvodánkba történő felvétele a szakértői bizottság szakvéleménye, intézménykijelölő határozata, valamint az alábbi minimális feltételek megléte szükséges:

Mozgás

- képes helyzet- és helyváltoztató mozgásokra
- önálló járás sima talajon

Gondozás

- öltözésnél való elemi együttműködési készség
- önálló étkezés kanállal, önálló ivás pohárból, étkezésnél való együttműködés
- szobatisztaság (?)

Beszéd, kommunikáció

- legalább minimális szintű kommunikáció (kérések, utasítások értése, szükségletek kifejezése gesztusokkal, beszéddel)

Szociális fejlettség

- csoportban való nevelhetőség, beilleszkedési készség alakíthatósága
- önmagára, csoporttársaira nem jelent veszélyt

Az óvodai felvételt követő 8 hét próbaidő után a szülő, az óvodapedagógus és az utazó gyógypedagógiai ellátást nyújtó gyógypedagógus közös megbeszélést tart, amelyen véleményt alakítanak ki az értelmi fogyatékos és/vagy hallássérült gyermek további integrált óvodai elhelyezését illetően.

Óvodánk kapcsolatrendszere

Az óvoda nevelő munkáját segítő intézmény:

- Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

3. A program tartalma

3.1 Néphagyomány-ápolás, népszokások

Ez a program a néphagyományőrzést, a népi kultúra ápolását az óvodapedagógusok feladatának tekinti. Az óvodapedagógus építse bele a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek a folklórban megőrzésre érdemesek. Az óvodapedagógus teremtse meg azt a miliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás.

Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget, örömet és követendőket. Az óvoda természetes közege a hagyományőrzésnek. A népi kultúra gyermektől gyermekig, óvodapedagógustól óvodapedagógusig, szájról-szájra hagyományozódik. A program olyan óvodapedagógust igényel, aki ismeri, szereti a gyermekfolklórt, képes azonosulni azzal. Tudja a népszokások eredetét, ismeri azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Jártasságra tett már szert a kézművességben, számos népi játékot, népmesét, népdalt ismer. Nagyon hasznos, ha lakóhelyének hagyományából merít, gyűjt.

3.1.1 A néphagyomány tartalma az egyes tevékenység formákban

Vers, mese, dramatikus játék:

(Népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjósítások, névcsőfolók, találós kérdések.)

Ének, énekes játékok, zenehallgatás:

(mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene)

Rajz, mintázás, kézi munka.

(Tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfüzés, agyagozás, korongozás, mézeskalács-sütés, nemezelés)

A környezet tevékeny megszerettetése:

(Találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások)

Mozgás, mozgásos játékok:

(Ügyességi és sportjátékok)

3.1.2. Az óvodában ünnepelhető jeles napok időrendben:

Az őszi jeles napjai

- szüret (szeptember 1 – október 15)
- Márton napi lampionos vonulás

A tél jeles napjai

- Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)
- Mikulás (december 6)
- Karácsony (december 24,25,26)
- Farsang (vízkeresztől - hamvazó szerdáig)

A tavasz jeles napjai

- Március 15 Nemzeti Ünneünk
- Húsvét, tojásfa díszítése
- Május elseje, májusfa állítása
- Pünkösöd

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

- Anyák napja
- Évzáró – búcsúzó-Fészekváltás
- Kerti parti

3.1.3 A néphagyomány-ápolás ajánlott tartalmi korcsoportonként

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez az óvodapedagógus a gyerekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítson változatos tevékenységeket.

A hagyományok ápolása közben történő együttjátszás, együttműködés, tervezés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell, hogy legyen.

• Szüret

3-4 évesek

Hallgassanak éneket, mondókát almáról, szőlőről, szüretről. Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten, a mulatságban. Szemezzék a szőlőt, kóstolják a mustot.

4-5 évesek

Ismerjenek meg egyszerűbb énekes játékokat, gyűjtsék, válogassák az őszi gyümölcsöket. Vegyenek részt a szüret előkészítésében: dugják el a gyümölcsöt, süssenek pogácsát. Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten: játsszanak népi játékot, préseljék a mustot, táncoljanak népzenere.

5-6-7 évesek

Szervezzék szüreti mulatságot az óvodapedagógus segítségével. Díszítsenek kaput gyümölcsökkel, süssenek pogácsát. Tudjanak verset, dalt, mondókát a szőlőről. Legyenek aktív részesei a mulatságnak: táncoljanak, énekeljenek, játsszanak szüreti népi játékot, szemezzék, préseljék a szőlőt. Készítsenek termékekből egyszerű hangszereket.

• Márton napi lampionos vonulás

Az óvoda valamennyi csoportja, szülőkkel és testvérekkel együtt, az előre elkészített lámpásokkal felvonul a Rádió lakótelepen, majd Márton-napi lakomát tartunk az udvari kemencénknél libasíros kenyérral és meleg teával.

• Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)

Közös óvodai hetenkénti gyertyagyújtás énekléssel, adventi naptár bemutatásával.

• Mikulás (december 6)

A nagyobb korosztály meglátogatja Nagykarácsonyt. Az óvodapedagógusok bábelőadásokkal kedveskednek. Minden gyermek ajándékot kap.

• Karácsony

Utolsó gyertyagyújtás szülőkkel délután, a karácsonyi ajándékokkal közös játék, szülő gyermekével. Nagyméretű karácsonyfa közös feldíszítése. Az adventi készülődés alatt minden csoport süssön és

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

díszítsen mézeskalácsot.

• Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

Télbúcsúztató népszokás

3-4 évesek

Egyszerű technikával díszítsenek papírálarcot, öltözzenek jelmezbe, ha kedvük van, táncoljanak, utánozzák az óvodapedagógus táncos mozdulatait.

4-5 évesek

Díszítsenek farsangi álarcot, gyűjtsenek zsákbamacskához tárgyakat, vegyenek részt farsangi játékokban, tanuljanak egyszerű dalokat vagy mondókákat. Hallgassanak tréfás mesét, verset.

5-6-7 évesek

Tanuljanak farsangi dalt, bálba hívogató mondókát. Segítsenek jelmezük, maszkjuk elkészítésében. Vegyenek részt a zsákbamacska-kihúzásban, hívogassák társaikat a mulatságba. Vegyenek részt a táncban, az ügyességi játékokban, a csoportszoba feldíszítésében, átrendezésében. Kiszébbel kiszézzenek más csoportokban is.

• Március 15

Feleleveníti minden korosztály az ünnephez kapcsolódó eseményeket (kokárda, nemzeti színű zászló, várak építése fakockákból az előterekbe, csákóhajtogatás). Közös óvodai ünnepély. Gyermek- Óvodapedagógus az ünnephez méltó fekete- fehér öltözékben jelenjen meg.

• Húsvét (az első tavaszi napéjgyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)

Zöldág hordás, komálás, komatál hordás, locsolkodás, tojásjátékok.

3-4 évesek

Tanuljanak locsolóverset, berzseljenek tojást az óvodapedagógusok segítségével. Locsolkodjanak és vegyenek részt a tojás-játékokban. Fogadják a kiszézőket, tegyenek nagy sétát az óvoda környékén.

4-5 évesek

Tegyenek nagyobb sétát a környéken, írjanak tojást viasszal, díszítsék csoportszobájukat

5-6-7 évesek

Díszítsék az ablakot festéssel. Tanuljanak mondókát locsoláshoz, komáláshoz, dalt a komatál-küldéshez.

A fiúk locsolják meg a lányokat és az óvodapedagógusokat, a lányok készítsenek tojást a fiúknak maratással vagy karcollással. Komáljanak a barátok egymással, süssenek komatálban süteményt és komáljanak választott csoporttal.

• Pünkösöd (Húsvét után 40. napon)

Király-királynéválasztás - tavaszi vásár

3-4 évesek

Figyelgetik a nagyok készülődését, szüleikkel vegyenek részt a tréfás vetélkedőkben, a vásári forgatagban.

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

4-5 évesek

Óvodapedagógusok segítségével készítsenek vásárfiát, tanuljanak meg vásári kikiáltó rigmust. Hallgassanak a vásárról dalt, mesét, nézzenek képeket. Süssenek perecet vagy mézeskalácsot.

5-6-7 évesek

Tanuljanak a pütkösdi király- és királynéválasztáshoz énekes játékokat, dalokat, egyszerűbb tánc lépéseket. Készítsék el a tallérokat. Rendezzék be a vásárt, árulják portékáikat. Segítsenek a versenyjátékok után a nyeremények szétosztásában. Táncoljanak zeneszóra a vidám forgatagban, és bátran versenyezzenek szüleik és testvéreik bevonásával.

• **Királyi napok:**

Székesfehérvár a mi városunk: projektszerű óvodai közös feldolgozás

A városunkban található történelmi nevezetességek megismerése: Városház tér, Országalma, Romkert.

• **Anyák napja**

Csoportonkénti egyéni köszöntés, édesanyákkal, nagymamákkal.

Az ünnephez méltó dekoráció készítése, ajándék és virágosztás, megfelelő kedvenc ruhába öltözés.

• **Május elseje**

Az óvodapedagógusok és az 5-6-7 évesek által feldíszített májusfát járják körül az óvoda lakói tavaszi dalokat énekelve. A májusfa díszeit minden csoport közösen készítse el.

• **Évzáró, búcsúzó- Fészekváltó**

Nyílt csoportos ünnepély. Minden gyermek értelmi képességeinek megfelelően vegyen részt.

Hagyományként minden ballagó csoport egy jellel ellátott lufit enged a magasba.

Minden nagycsoport évzáró előtt egy fát ültet búcsúzóul. A fiatalabb korosztály is vegyen részt a ballagáson, kedveskedjenek, versel, énekléssel. Az elballagott nagycsoportosokat az első évfolyamok befejezése után egy délelőtti vendégül látjuk.

Művészeti jeles napok:

Évszaki ovigalériák ovikoncertek:

Az ovigaléria, ovikoncertek programjai 15-20 -30 percesek, alkalmazkodnak az óvodai tevékenységek időkeretihez.

Az ovikoncertek zenei anyagait úgy válogatjuk ki, a szereplő előadó segítségével, hogy azok kapcsolódjanak a jeles napok és az évszakok jellegzetes tartalmaihoz, melyek a gyermekek számára befogadhatók, élményt adók.

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

Néphagyományok tartalma az egyes tevékenységekben

Vers,mese, dramatikus játékok	Ölbeli játékok,mondókák,népmesék,szólások,közmondások,rigmusok,névcsőfolók találós kérdések
Ének,zene,énekes játékok,gyermektánc,zenehallgatás	Mondókák,énekes gyermekjátékok,gyermektáncok,népdalok,hangszeres népzene
Rajzolás,mintázás,festés,kézimunka	Tárgykészítő népi játékok,sodrások,fonások.szövések,gyöngyfűzés,agyagozás,mézeskalács sütés,nemezelés
Mozgás,mozgásos játékok	Ügyességi és sportjátékok
Környezet tevékeny megismertetése	Időjósítások gyűjtése a jeles napokhoz. Az óvodapedagógusok e tevékenység keretén belül 1-2-3- hetes projekteknél dolgozzák ki az összes jeles napot.

4. A program tevékenységformái

4.1. Játék, játékba integrált tanulás

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettségének elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása. Továbbá célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó, tapasztalatszerző, érzelmekkel gazdag tevékenységgé váljon a játék, és a játékba integrált tanulás.

Feladatok

- A játéktevékenységhez szükséges feltételek biztosítása
- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a tanulásba integrált játék során
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével
- A gyermekek szókincsének, beszédkészségének, kommunikációjának fejlesztése, gazdagítása a játéksituációkban.
- Az óvodapedagógus játéksegítő, játékirányító metódusainak alkalmazása szituációktól függően.
- Cselekvéses felfedezési tanulás
- Intellektuális érzelmekre építés

• A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés - élmények)

Derűs, alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhet el az óvodapedagógus, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközzel jeleníti meg azt, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka. Az óvodapedagógus, a dajka bevonásával teremtsen meg mindezekhez a feltételeket.

A játékos légkört segíti a sok új ötlet is, a kellő időben adott segítség, megerősítés.

A csoportban csak annyi szabályt vezessünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását.

A kreatív légkör segíti a gyerekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.

Az óvodapedagógus kezdeményezésére a gyermekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek válasszon szabadon a felkínált szerepek, játékhelyzetek, társak között. Az óvodapedagógus az együttjátszás során teremtsen meg a kezdeményezett játékhoz szükséges témát, eszközöket, szabályokat és a helyet. Az óvodapedagógus őszinte játéka mély átérzésre serkenti a gyermekeket. Az óvodapedagógus az oldott légkör érdekében bátran használjon humoros kifejezéseket és tréfás szavakat.

• A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

A gyermekek a csoportszobában szükség szerint önállóan, vagy amíg erre nem képesek, az óvodapedagógus segítségével alakítsák ki játékuik számára a megfelelő helyet. A csoportszobákban legyen helye a többféle állandó és variálható, vagy új elkülönített "kuckóknak".

A programban jelentős szerepe miatt kiemelkedik a különösen esztétikus és **meghitt mesesarok**, amely egyúttal a dramatikus játéknak, bábjátéknak, mesekönyvek nézegetésének helye. Itt kap helyet az átváltozáshoz szükséges kellékek "kincses ládája" is.

Az intellektuális érzelmeket kiváltó séták során összegyűjtött tárgyak, termések, növények, képek a kincseket őrző sarokban, **környezetünk értékei térben** kapnak helyet, amit a gyermekek alakítanak ki és rendeznek különböző szempontok alapján.

A rajzolásnak, festésnek, korongozásnak, szövésnek, tárgykészítő népi játéknak legyen meg az állandó, **rajzos alkotótere**. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök mindegyik játékidőben álljanak a gyerekek rendelkezésére.

A művészeti nevelés kiemelt szerepe miatt állandó tere van a zenei képességeket fejlesztő **Zenei kuckónak is**, ahol a gyermekeknek biztosítottak a zenei játékhoz a dallam és ritmushangszerek.

Kisméretű építőtereket biztosítunk a gyermekek számára, ahol egyedül, párban, hármasban együttműködve közös alkotásokat tudnak létrehozni.

A gyermekek rendelkezésére áll még egy kisméretű **családi szoba**, ahol megtervezhetik a papás-mamás játékokat, e teret a gyermekek családi fotói díszítik

Egyéb szerepjátékoknak nincs állandó helye, mert a gyermekek saját fantáziájuk szerint a csoport bármely részében felállíthatják..

A csoportok játékterei növelhetők **párhuzamos játékterek** létrehozásával, az arra alkalmas öltözőben, ahol biztosítani tudjuk a közvetett ellenőrzést.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért ösztönözzük őket arra, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Az időjárás függvényében az óvodapedagógus segítse az udvari szerepjáték kibontakozását (pl. a népi játékok, közlekedési játékok, színpadi játékok, ügyességi és sportjátékok feltételének megteremtésével stb.)

• A játékhoz szükséges időt a folyamatos napirend, a játékba integrált tanulásfelfogásunk jól szolgálja.

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak. A játék folyamatosságát a folyamatos napirend jól biztosítja, így a gyermekek egybefüggően, a játékok elrakása nélkül játszhatnak több órán keresztül.

Az 5-6-7 éves gyermekek már összeszokott csoportokban játszanak. A csoportok kialakulásához, szerepek elosztásához, több időre van szüksége, mint a kisebbeknek. Ezért figyelemmel kísérjük a játékot és törekszünk arra, hogy csak akkor ajánljunk más játékot, ha már a gyermekek játéka felbomlóban van, s azt a körülmények miatt szükségesnek látjuk.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek biztosítunk a több napon keresztül tartó játékot, hogy olyan tulajdonságuk, mint az állhatatosság, kialakulhasson.

A napi életszervezésben törekszünk arra, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez.

• A kreativitást segítő játékeszközök

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzeléseit. A játékhoz olyan eszközt biztosítunk, mely ízléses, praktikus, egyszerű félkész játék, hogy sokféle ötlethez, játékfajta ihlessen.

A 3-4 éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, amelyek

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióját, másodsorban a hagyományos szerepjátékokhoz szükséges kellékek (papás-mamás, fodrászos, orvosos stb.), amely ösztönzi a gyermekeket a szerepjátékra, harmadsorban az esztétikai neveléshez (vers, mese, ének, rajzolás) szükséges kellékek, csengő-bongó hangszerek.

4-5-6-7 éves korosztálynak bővítjük az eszközválasztékát, elsősorban a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban az értelem és képességfejlesztő játékokkal, amit a gyermekek egyénileg vagy mikrocsoportban óvodapedagógussal vagy egyedül játszanak.

Az udvari játékok zömmel a gyerekek nagymozgását elégítik ki, de ha az időjárás megengedi kirakjuk a csoportszobai játékeszközöket, s ott is megteremteni a nyugodt kreatív játékot (barkácsolást, rajzolást, festést, konstruálást stb.).

• A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják.

Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a családban, óvodában, tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékidőben is átélhessék. a programban kiemelt szerepet kapnak a mikro-csoportos séták, erdei óvodai programok. Ezek fejlesztő hatása meg kell, hogy mutakozzon a gyermek tapasztalatgazdagságában.

• A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az a fajtamaniplálás, amely a játékeszközök rakosgatásában érhető utol, vagyis a gyakorló játék. Ezért legyen módja a gyermekeknek megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvéshez örömmérs társul. Ez az örömmérs ad alapot a cselekvés többszöri megismérléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik. Biztosítjuk a gyakorló játékokhoz szükséges eszközöket, s játékaival mintát adunk a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem - kéz koordinációt, kezesség - szemesség kialakulását, hat a laterális dominancia kialakulására.

Érdeklődéssel kísérjük a gyermekek halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmet kelt.

Az udvaron is biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb-nagyobb tárgy, melyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat.

Segítjük a gyermek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték. A kicsik játékában kapjon teret a papás-mamás játék, a fodrászos, orvosos, kalauzos játék, melyek egyszerű mozzanatokat jelenítenek meg együttlét, együttmozgás formájában.

A gyermekek vállaljanak el szerepeket, használjanak szimbólumokat a "mintha" helyzetek megteremtéséhez.

A rendszeres, többszörös ismétlődő meseélmény Igazi táptalaja a dramatizálásnak, bábozásnak. Kezdetben használjanak minél több kelléket a képzeleti képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A bábozás először az óvodapedagógus előadásával jelenik meg az óvodában. Legyen a csoportnak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömeiket, bánatukat.

Ezt a bábót is a többi közé helyezzük, hogy a gyermekek tapogathassák, megszeretgethessék. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges kellékeket a gyermekekkel közösen készítjük el.

A konstrukciós játékokhoz kapcsolva jelenjen meg a barkácsolás, a gyermek aktív bevonásával.

A gyermek konstrukciós játékára legyen jellemző a formagazdagság. A gyermek élje át az "én

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

készíttem” alkotás örömét.

A gyermekek játsszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi- és szabályjátékokat, amelyek könnyen betarthatók. Tervezzon olyan szabályjátékokat, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégíti k.

A nagyobb gyermekek játékában is megjelennek a különböző játékfajták. Gyakran előfordul a kutató manipuláció, ha ismeretlen mozdulatokat, fogásokat igénylő eszköz kerül a kezébe. Dominánsan jelentkezik az érzelemmel telített szerepjáték, a “mintha” helyzet, amelyhez különösen erős képzelőerő is társul. Segítjük a gyermekeket abban, hogy a beleélés kifejtett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet megformálhasson és a szerepegyeztetésben sikeresek legyenek.

A gyermekek játék gondolása fejlődjön. Jelenjen meg a többféle ötletből kialakított tartalmas játék, ami fejleszti a gyermekek kommunikációs képességét, szabálytanulási készségét, társakhoz való viszonyát, az együttes cselekvő képességet.

A jó példa nyomán a gyermekekben fokozódik a mesedramatizálás igénye. A gyermekek bábozzák, dramatizálják a meséket, hogy a meseélmény többoldalú örömszerzés legyen számukra. A szerepjátékot és a dramatizálást egészítse ki az építő, konstrukciós játék. Később legyenek képesek arra, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Használjanak különböző anyagokat, eszközöket.

Megszerettettjük meg a szabályjátékokat. A gyermekeknek megadjuk azt a lehetőséget, hogy ők is hozzanak létre szabályokat. Legyenek a játék vezetői maguk a gyermekek is.

Különös hangsúlyt fordítunk arra, hogy sokat játsszunk a gyermekekkel.

Gyere játssz velem! (az óvodapedagógus játéka a gyermekekkel)

- mozgásos játékok
- labda játékok
- vizes játékok
- néma játék (találd ki mit csinállok)
- add tovább
- vidám, szomorú
- mondd tovább
- mit súgtam
- mondd utánam gyorsan az ellentétét
- hangutánzás
- hangkereső
- szőlánc
- hol hallod a tapsot
- mi változott meg
- kire gondoltam
- ki van a takaró alatt
- kinek az árnyéka ez
- játék a logikai képzelet formáival

• A gyermekek beszéd-készségének fejlesztése játék közben

A játék számtalan lehetőséget a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására.

Az óvodapedagógus szerepvállalásai modellértékűek a szókapcsolatok, non verbális jelzések (mimika, gesztus) hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő. Az óvodapedagógus által

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

kezdeményezett anyanyelvi játékokkal teret adunk az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, fonémahallás fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok, stb.).

• **játéksegítő , játékirányító módszereink**

Játéksegítő metódusaink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvodapedagógus irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyerekeket cselekedni.

A kiscsoportosok esetében - ha szükség van rá - az óvodapedagógus legyen játékezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is legyen támogató, engedő és elfogadó. Segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények.

Akkor avatkozunk be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri a csoportban elfogadott szabályokat, a játékok helyét

- A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.

A gyermekek képesek önállóan , érdeklődésének megfelelően játékot választani

- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Bonyolult építményeket képesek kreálni.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

4.1.3. A játékba integrált, a tevékenységben megvalósuló tanulás

E program széles értelemben értelmesebb a tanulást. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán valósul meg. A játékba integrált tanulás azt jelenti , hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek úgy, hogy nincs közben játékelrakás. Így a gyerekek a tevékenységek befejezése után visszatérhetnek az eredeti játékukhoz. A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és az óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: észlelése, érzékelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Cselekvéses, felfedezéses tanulás:

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kíváncsiságára, kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magába foglalja.

Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

óvodapedagógus a főszereplő. Később felerősödik a társak hatása is.

A programban helyet kap az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységeken megvalósuló tanulás, amelyek számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adják a gyermekeknek. A program felfogása szerint a tevékenységekben megvalósuló tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás.

A gyermekek a tevékenységük befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdenek. Egyetlen egy napon borul fel ez az alapelv, amikor az óvodapedagógus szervezett mozgástevékenységet tart.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel, a bátorító nevelés módszereit alkalmazva segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Javaslat a gyermekek heti rendjének elkészítéséhez (Mindhárom korcsoportnak egyaránt alkalmas)

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
Délelőtti játékba integrált tanulás	Vers-mese-dramatikus játék Ének-zene Képesség fejlesztés	Vers-mese-dramatikus játék Rajz, mintázás, kézimunka	Vers-mese-dramatikus játék	Vers-mese-dramatikus játék	Mozgás, mozgásos játékok
Udvari játékba integrált tanulás		A környezet megszerettetése megismertetése	A környezet megszerettetése, megismertetése	A környezet megszerettetése, megismertetése	
Délutáni játékba integrált tanulás		Zenés, mozgásos percek		Zenés, mozgásos percek	

A szervezett tanulás formái

(Mindhárom korcsoportnak egyaránt alkalmas.)

Kötelező   Mozgás, mozgásos játékok
Énekes játékok ,gyermektánc az udvaron vagy a tornateremben.

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

Közvetve kötelező	Vers, mese, dramatikus játék
Kötetlen	Rajz, festés, mintázás, kézimunka Ének-zenei képességfejlesztés, a környezet megszerettetése, a környezet tevékeny megismertetése, egyéni fejlesztések

A szervezett tanulás munkaformái

Együttes ,közös tevékenységek	Mozgás, mozgásos játék, futás ,kocogás vers, mese - dramatikus játék, Énekes játékok, gyermektánc, zenés mozgásos percek
Mikrocsoportos, kis létszámú csoportos	Ének-zenei képességfejlesztés Rajz, festés, mintázás, kézimunka, a környezet tevékeny megismertetése
Egyéni fejlesztés, kis létszámú differenciált fejlesztések	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint, tehetséggondozó műhelyek

A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az óvodapedagógus az eljárásait változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja. A játékoság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemzés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az élmények elmondása, az otthoni és óvodai megbízások adása a szülők, nagyszülők bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások, önellenőrzésre, önértékelésre való készítés mind hasznos módszerei a programnak.

Törekszünk módszertani kultúránk kiművelésére.

A KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGEKHEZ ALKALMAZOTT SZIMBÓLUMOK

Szimbólumok	Szimbólumok, szokástanuláshoz alkalmazott folyamatábrák
Az egészséges életmód alakítása	
Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok	
Játék,játékba integrált tanulás	
Vers, mese, dramatikus játék	
Ének, zene. énekes játék, gyermektánc,zenehallgatás	
Rajzolás,festés, mintázás, kézimunka	
Mozgás,mozgásos játékok	
A külső világ, a környezet tevékeny megismertetése	
Munka jellegű tevékenységek	

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

A szimbólumok mennyisége, használata korcsoportonként változó.

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért törekszünk arra, hogy mindegyik gyermek mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerüljük a sztereotip megjegyzéseket (ügyes vagy, stb.), helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emelje ki, alkalmazzuk a differenciált, árnyalt, személyre szabott pozitív értékelést.

Alkalmazzuk a jutalmazás sokféle módszerét: simítást, pillantást, testközelséget, gesztust, mimikát, szóbeli közlést, egyénileg, a csoport és a szülők előtt egyaránt.

Mindent megteszünk annak érdekében, hogy ne kerüljön sor az óvodában tárgyi jutalmazásra.

A büntetés teljes mértékben kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi. A tanulási szokásokat úgy alakítjuk, hogy egy gesztus, tekintet, egy átredeződés, egy kérdés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

4.2. Verselés, mesélés, dramatikus játék

A tevékenység célja: a gyermekek erköcsi-szociális, esztétikai, és intellektuális érzelmeinek gazdagítása, személyiség-fejlődésük elősegítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. A gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségeit biztosítjuk pl: vers és mesealkotás, drámajáték.

3-7 éves gyermek életkori sajátosságaihoz igazodóan népmesékkal, népi hagyományokat felelevenítő mondókákkal, rigmusokkal, a magyarság történetét feldolgozó mondavilág meséivel, klasszikus és kortárs irodalmi művekkel ismertetjük meg a gyermeket.

Feladatok

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes , az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő összeállítása
- A 3-6-7 éves korban megjelenő , kedvelt hagyományos és új művészeti komplex tartalmi formák, munkaformák és módszerek biztosítása a vers , mese,dramatikus játéktevékenység minőségének fejlesztéséhez.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkal, dramatikus játékokkal, az irodalom eszközeivel

• A felhasznált irodalmi anyagok igényes , az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő összeállítás

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvodapedagógusok feladata. Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét.

Ezért a mű választásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

Az óvodás gyermeknek bemutatható, megtanítható irodalmi alkotások között elsődlegesen a népköltészet csodái, mely a népi magyar kultúra gyökereit hordozza magában. A népi gyermekköltészet remekei közé tartoznak az ölbeli játék, népi mondókák, népi altatók, találós kérdések, közmondások, amelyek mély érzelmet váltanak ki a gyermekekből.

Az óvodapedagógus a 3-4 évesek versanyagát népi mondákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítsa össze. Olyan meséket válasszon, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

A 4-5 éves korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus-realisztikus mesék. Kapjon helyet a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepeljenek a vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus-realisztikus meséken át, épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába.

A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásokban napokon keresztül izgatottan várják. A gyermekek versanyaga gazdagodjon a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Ismerjenek meg olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. Az óvodapedagógus tervezzen bátrabban lírai verseket, mert a gyermekek már ebben a korban is megérik képek érzelmét, kifejező erejét.

A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolását, az évszakok szépségét.

A 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos és új művészeti komplex tartalmi formák, munkaformák és módszerek biztosítása a vers, mese, dramatikus játéktevékenység minőségének fejlesztéséhez.

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi verselménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. A befogadás időszakában legyen minden gyermeknek a jeléhez kiválasztott én mondókám, én versem amit nyaklánc formában magukra ölhetnek. Az óvodapedagógus teremtsen minél több lehetőséget a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyermekek az óvodapedagógussal együtt sokszor ismétlik az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, de sohase keltse bennük ez a gyakorlás érzetét.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. Először az óvodapedagógusok, a nagyobb gyermekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbálják megjeleníteni az egyszerű meséket.

Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával a gyermekek ismerjék meg a bábokat.

Az óvodapedagógus mutasson be párbeszéd formájában előadott rövid, ötletes jeleneteket. A bábok számát fokozatosan növelje.

A vers, mese, dramatikus játékokhoz csak kellékeket használjon az óvodapedagógus, ami elősegíti a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását. Hívóképekkel is erősítjük a meséhez való kötődést. Óvakodjon más eszközök használatától.

Az óvodapedagógusok és a nagycsoportos korú gyermekek bábozzanak, dramatizáljanak minél több alkalommal a kisebbeknek. Legyen ez egyben színfoltja az óvodai ünnepeknek, rendezvényeknek. A kiscsoportos korú gyermekek 10-12 ölbeli játékot, mondókát és 8-10 új mesét ismerjenek meg.

A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, Izgatottan várják az óvodapedagógus meséit. A gyermekek arcán megjelenik a megfélelmező áhítat, a figyelő ámulat. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az Ismert mondókák, halandzsza szövegű kiolvasók ismételtetése. Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához.

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása érdekében a mese mondanivalóját erősítsék meg havonként, egy közmondással, amit az óvodapedagógus a szülőkkel is megbeszél, s jól látható helyen az öltözőben elhelyez. Így a szülők is együtt tudnak gondolkodni az óvoda léleknevelő hatásán. Az óvodapedagógus segítségével jelenítsék meg a meséket, a gyermekek élményeit. Rögtönözzenek bábjátékot.

Az óvodapedagógus segítségével fejezzék be a gyermekek megkezdett mese-vagy bábjátékát.

A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset és 10 új mesét ismerjenek meg.

5-6-7 éves korban is minden adandó alkalmat használjon fel az óvodapedagógus a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. 4-5 kiolvasóval gazdagodjon a nagycsoportok mondókarepertoárja. A gyermekek játsszanak a rímes találós kérdésekkel, alkossanak együtt rímjátékokat. A gyermekek ismételtessék az előző években tanult verseket.

Az új versek (15) bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. Az óvodapedagógus a gyermekeket lehetőleg ne szavaltassa kórusban. Kerülje az éneklő hanglejtést. Ügyeljen a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

A hallott egyszerű meséket önállóan tudják dramatizálni, bábozni.

Az óvodapedagógus - főleg a délutáni pihenés alatt - olvasson a gyermekeknek folytatásos mesét. A

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

gyermek próbálják meg a mese önálló befejezését, új mesék kitalálását.

A közösen kitalált meséket nevezzék el a 'mi mesénk'-nek. A gyermekek fejezzék ki a mese cselekményét mozgással, mimetikus játékkal. Az óvodapedagógus a meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján keressen olyan közmondásokat, amelyekkel meg tudja erősíteni a mese vagy egy szereplő erkölcsi mondanivalóját. A gyermekek készítsenek albumot a tanult versekről, mesékről. A hallott élményhez társuló vizuális élmény lehetőséget ad az ismétlésre, az élmények felelevenítésére.

A nagyobb gyermekek halljanak 15 új mesét a nevelési év folyamán. E tevékenység mindennap megjelenik az óvodában. Új tartalmi feldolgozást vezetünk be: egy mesét kéthetes mesefeldolgozásban hozunk közel a gyermekekhez. Első héten a mesehallgatás a főszerep, a második héten a mese feldolgozásáé. A tevékenység szervezeti formája a közvetve kötelező forma, amely azt jelenti, hogy sosem kötelezzük a gyermekeket, hogy egyszerre üljenek be a mesetérbe. Helyette a szabad játékidőben, a mesetevékenység kiválasztott időpontjában feltesszük a meseszignált, amely jelzi, hogy valami csoda történik majd a mesetérben. Ha az első ilyen találkozás jól sikerül, akkor nem kell biztatni a gyermekeket, maguktól is igyekeznek a csodát újból megélni.

Az óvodapedagógus a gyerekeket zenei szignállal, mesepárnák elkészítésével a meseszobában (sarokban) várja. Amikor minden gyermek megérkezett, csak akkor kezdi el a mesét, gyertyafénynél vagy lámpagyújtás után. Egy héten keresztül ugyanazt a mesét hallják a gyermekek, hogy két hét múlva eljátszhassák, megjeleníthessék különbözőképpen a mesealakokat. A mese továbbélése érdekében a mese kellékeit a mesekuckóban tartjuk, hogy a gyermekek a szabad játékukban is elővehessék, magukra ölthessék és eljátszhassák. A mesefeldolgozáshoz használjuk a dramatikusjáték módszereit, amelyek mélyítik a mese erkölcsi mondanivalóját, és segítenek a gyermekeknek megszólalni a mese feldolgozásában. Ezek a módszerek erősítik a gyermekek mesetudatát, meseélményét. A mesében a legfontosabb, hogy minden gyermek szereplője legyen a mese történetének és ne kívülállóként lássa és hallgassa a társai játékát. A másik kiváló mesefeldolgozó módszer a bábjáték, melynek lényege, az élettelen anyaggal az élet valóságának megjelenítése. Olyan szereplési forma. Amelyben pozitív hatások dominálnak, mint az önbizalom növelése, a fantázia kiszélesítése és a közösségi élmény. A bábozáskor csak a báb jelenik meg a színpadon, nem a gyermek, így a bábjáték során a félszeg gátlásosabb gyermekek is szívesen szerepelnek.

A tevékenység befejezését jelzi az óvodapedagógus éneke, drámajátéka, ami stílusosan kapcsolódik a meséhez.

- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal. A versek tanulását mikrocsoportos formában szervezzük meg.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, a vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

Mesélés-verselés tevékenység során megszerzett matematikai tapasztalatokat a gyermekek valamennyi tevékenységformában alkalmazzák.

Óvónői bábcsoportunk rendezvényeinken egy-egy szép mesét adjon elő.

Óvónői színjátékos csoportunk a projektekhez kapcsolódó témakörökben nyújtson irodalmi élményt. Fontos szempontnak tartjuk, hogy migráns gyermekek esetében lehetőséget teremtsünk arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- A **gyermek attitűdjére jellemző**. Hogy a gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
  - Várják, igénylik a mesehallgatást.
  - Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és maguk szórakoztatására is.
  - Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
  - Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
-
- **A gyermek ismeri:** A három nevelési évben hallott mondókákat verseket meséket
  - A mesélés, bábozás, dramatikus játékok szokásait szabályait.
  - A mikrocsoportos és egyéni verstanulás kialakított szokásait, szabályait.
  - A vershez meséhez kapcsolódó hívóképeket.

A gyermek képes:

A hívóképek alapján önállóan felidézni az egyszerűbb verseket rigmusokat.
Figyelmesen mesét hallgatni aktívan részt venni a mesefeldolgozásban, a mi mesénk megkezdett gondolatmenetét folytatni. A mesék jeleneteit rajzban kifejezni.

4.3. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc, zenehallgatás

A zenei nevelés célja: a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Feladatok

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása
- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal

• A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások.

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekeket csak "tiszt forrásból" tápláljuk, neveljük, hogy megismerhessék saját zenei anyanyelvüket. Mi felelünk azért, hogy e minőségi kultúrát a gyermekek magukba szívassák. A mondókák, énekes játékok a zenei anyanyelvünk művészi értékei.

A 3-4 éves korú gyermekek ismerjenek meg elsősorban olyan ölbéli játékokat, amelyeket a felnőttekkel közösen játszhatnak. Legyen ezek között arc-, kéz-, ujj - lovagoltató játék.

A szeretet-kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintatos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. A kicsik egyszerű 2-3-4 hangból álló olyan énekes játékokat ismerjenek meg, amelyek játéka álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszható. A gyermekek mindössze egy-két komponált gyermekdalt tanuljanak meg az ünnepek köszöntésére.

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

A 4-5 éves gyermekek tanuljanak mondókákat, és még mindig játsszon velük az óvodapedagógus ölbeli játékokat. Ők már képesek arra, hogy nehezebb pentaton vagy dúr hexachord hangkészletű, dallamfordulatokat negtanuljanak és a nyolcad, negyed ritmusértékeken túl a szinkópát és a triolát is megismerhessék, énekes játékokat énekeljenek, amelyekkel mozgásuk is jól fejleszthető. Ismerjék meg a csigavonal, hullámvonal, egyszerű szerepcserére épülő játékokat.

Az óvodapedagógus az alkalmi dalokat úgy válassza ki, hogy azokhoz utánzó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni.

Az 5-6-7 éves gyermekek legyenek “anyáskodóak”, játsszanak minél több ölbeli játékot a kisebbekkel. Ezek egyik játékos lehetősége a kiolvasó, amit különböző játékhelyzetben is alkalmaznak a gyerekek. A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtsön az óvodapedagógus, amit maga tud előadni, és amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt. Az óvodapedagógus érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekeljen, de jelenjenek meg a zenei anyagában a rokon-, és más népek dalai, valamint a magyar komponált műzene, altatódalok és a klasszikus műzene is. Programunk sok lehetőséget teremt zenehallgatásra. Óvodánkban már reggel halk, nyugtató hatású zene várja a szülőket, gyerekeket, hogy a reggeli feszült állapotot lazítani tudjuk. Az ovikoncertek is azt szolgálják, hogy zenei élményhez jutassuk a gyermekeket.

- A 3-6-7 éves korban tervezhető zenei képességek fejlesztése kreatív játékos módszerekkel .

A 3-4 éves gyermekek tanuljanak meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák, dalok 2/4 üteműek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok legyenek. E kor legjellegzetesebb játéka az ölbeli játék.

A gyermekek a jóízű játékok közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg az alapfogalmakat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét.

Érzékeljék a különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. Az óvodapedagógus énekelgesse a gyermekek nevét, jelét, csalogassa őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe.

Az óvodapedagógus keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, hogy képesek legyenek az áhítatos zenehallgatásra. Minél több zenei élményt közvetítsen, elsősorban énekes előadásával. A mindennapok során a különböző tevékenységekhez minél gyakrabban kapcsoljon zenehallgatási élményt. A gyermekeknek legyen lehetősége 2-5 percig tartó hangszeres zenét, kórusmuzsikát, videofelvételen kisebb csoportban megtekinteni.

A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. A 4-5 új mondóka és a 12-15 új gyermekdal megtanulása mellett, ismételgessék a 3-4 éves korban tanult dalokat is. Az európai és így a magyar gyermekdalok hangterjedelme is dúr hexachord maradjon.

A körjátékok közül az óvodapedagógus mér nehezebbet is válogathat, pl. szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékok stb.

A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan. Énekeljenek egyénileg, kisebb csoportban halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben. Mutassák meg lelassított éneklés közben az énekek dallamvonalát.

A gyermekek játsszanak kérdés-felelet játékot, változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal. Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát. Használjanak többféle népi ritmuseszközt a ritmusérzék fejlesztése érdekében. Ezeket a “ritmus-hangszereket” készítsék el közösen az óvodapedagógusokkal, a szülőkkel, hogy együtt tudjanak mondókázgatni, énekelgetni a kis “ritmus-zenekar” kíséretével.

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség az óvodában, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez.

Az óvodában zenei műhely foglalkozásokat lehet szervezni olyan gyermeknek, akik nagyobb érdeklődést mutatnak az ének-zene iránt, jó zenei készségekkel rendelkeznek.

A gyermekek ismerkedjenek meg metallofon-játékkal és olyan drámajáték hatású zenei fantáziajátékokkal is, melyek a zeneirodalom szebbnél szebb gyöngyszemeit közvetítik számukra.

Az 5-6-7 éves gyermekek tanuljanak meg 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt. A tanult mondókáknak, gyermekjátékoknak találjanak ki szimbólumot, hívóképet, amit a zenesarokban helyezzenek el. Ezek emlékeztetnek a tanult dalokra, és lehetőséget adnak az ismétlésre, az élmények felelevenítésére. Az óvodapedagógus válogasson olyan dalokból, melyben már szünet, szinkópa is előfordul.

A legidősebb óvodások szabálytartó képessége megengedi, hogy az óvodapedagógus bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékokat is tervezzen, amit e korosztály néptáncának is tekinthetünk.

Az óvodapedagógus a gyermekekkel együtt variálja az énekes játékok mozgás-anyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtti minta utánzásával követni tudnak (lásd a táncház).

Az óvodapedagógus a gyermekek tiszta éneklését a minél gyakoribb egyéni énekléssel segítse elő. A hallásfejlesztést segítő fogalom párokat, pl. a halkabb-hangosabb éneklést kapcsolják össze a tempóváltoztatással vagy dallambújtatással.

A ritmusfejlesztés eredménye, hogy a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

A gyermekek játsszanak minél gyakrabban zenei formaérzék-fejlesztő játékokat, hogy megérezzék a motívumok hosszát. Az óvodapedagógus fejlessze a gyermekek alkotóképességét, teremtsen arra lehetőséget, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen lehessen megoldani.

Az ügyesebb 5-6-7 éves gyermekeknek adjon az óvodapedagógus lehetőséget, hogy metallofonon is játszassanak.

• A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája is kötetlen és kötött jellegű. Ezzel a munkaformával az óvodapedagógus a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tud fejleszteni. Az óvodapedagógus a zenehallgatást kapcsolja a különböző tevékenységekhez. Teremtsen a délutáni órákban is módot arra, hogy a gyermekek kedvük szerint megnézhesenek és hallgassanak néhány perces kórusművet, hangszerekkel megszólaltatott klasszikus műzenét, kortárszenét.

• A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése, anyanyelvi fejlesztés és a zenei nevelés között szoros kapcsolat van. Az éneklés nagy jelentőséggel bír a beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztésében.

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segítse a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését.

A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása éreztesse meg a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segítse a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játékok adjanak alkalmat a szókincs bővítésére. Az esetleges beszédhibák javításában is nagy szerepet játszik a mondókázgatás és az éneklés. Az énekes gyermekjátékok a beszéd és a gondolkodás együttes fejlődését fokozva segítik a fogalomalkotást, gyarapítják a gyermek szókincsét.

Az ének, énekes játékok, zenehallgatás helye a nevelés folyamatában

Az óvodai művészeti nevelésnek meghatározó eszköze az ének, énekes játékok és a zenehallgatás. A gyermekkori zenei nevelés hatásai - az ölbeli játékok, az énekes játékok, a zenei élmények közvetítése, a zenei képességek fejlesztése - meghatározzák egész életünk zenei érdeklődését, fogékonyságát. Ezért nem mindegy, hogy mit teszünk a gyermekek zenei nevelése területén, mit tanítunk nekik, mit játszunk velük és milyen zenei készségeket alakítunk ki. A korosztályra jellemző az érzelmeken alapuló befogadás, amely kiváló alapot ad nekünk fejlesztéshez.

Mit tanítsunk a kicsinyeinknek?

Az óvodában a gyermekek első zenéje az ölbeli játék. Az óvópedagógus „anyaöleiben” megérezhetik a zene lüktetését simogatva, csiklandozva és lovagoltatva, melynek egyéb személyiségfejlesztő hatása is rendkívüli. A mi óvodáinkban olyan sokat játszanak a gyermekek ölbeli játékot, hogy már maguktól is kezdeményezik, s azt látjuk, hogy a kisebbeket csiklandozzák, lovagoltatják, simogatják. Ez egy fokmérője lehet az ölbeli játékok megszerettetésének.

Gyermekeink ismerkedjenek meg olyan énekes játékokkal, népzenei és komolyzenei művekkel, amelyek nemzeti értékeinket közvetítik. Ezt a célt kiválóan szolgálja az a sok körjáték, mely élethelyzeteket elevenít meg, emberi szokásokat mutat be játékos formában. A néphagyományok gyermek-közelvé hozása, megszerettetése kiemelt feladatunk. Az énekes játékok táptalajt adnak ehhez, s nagymértékben hozzájárulnak a népi szokások megismeréséhez. Ezek a játékok kiválóan fejlesztik a társas kapcsolatok alakulását, egymás elfogadását, tisztelését, a pozitív érzelmi tulajdonságok elmélyítését, összességében az erkölcsi tulajdonságok, érzelmek formálását.

A legkönnyebben tanulható zenei csemegék a mondókák. Minden évben tanítsunk egy csokorra valót, mert kiválóan fejleszti a gyermekek metrumérzékét és a ritmikus, esztétikus mozdulatait. Csak néhány műdalt tanítsunk, ünnepenként, évszakonként egyet-egyet, az ünnepek köszöntésére. Ezekhez is találjunk ki játékot, esztétikus, kifejező mozdulatokat. Alapelvünk, hogy „tisztá forrásból” merítsük e gyöngyszemeket, és legyünk azon, hogy a gyermekeink minél többet énekeljenek az óvodában, mert a magyar óvodai zenei nevelés alapja az éneklés.

1. Az énekes játékok közösséget, társas kapcsolatot igényelnek, ezért minden gyermek részt vesz az 5-10 perces együttlétekben. Alapelvünk, hogy jó időben lehetőség szerint az udvaron legyen az énekes játék. Szeles, esős, rossz időben pedig, mielőtt az udvarra kimennének a gyermekek, elrakjuk a játékokat, kialakítjuk a szabad területet, a csoportszobák előterében tartjuk meg a közös énekes játékot. Nagyon fontos, hogy a gyermekeknek a játékhoz megfelelő nagy tere legyen, hogy a Szép alakzatok létrehozásában és a futásban ne legyenek akadályoztatva. A kötelező foglalkozáson csak egy énekes játékot tervezünk, hogy a gyermekek kijátszhasák magukat, minden gyermekre többször kerüljön sor, és a tudatosan felépített játékhangulatban maradjon a csoport.

2. Az óvópedagógus minden hétre megtervezi a zenei képességfejlesztő játékokat. A mikrocsoportos tevékenység során egyszerre maximum hat gyermekkel foglalkozik a zenei kuckóban. Amikor befejezte, a következő hat gyermek vesz részt a fejlesztésben, s ez mindaddig folytatódik, míg minden gyermek részt vesz a képességfejlesztő játékba. Ebben a munkaformában nagy lehetőség nyílik az egyéni segítségnyújtásra, mert egyszerre csak hat gyermek fejlesztését kell az óvópedagógusnak irányítani. A testközelség, a testérintés is segíti az eredményesebb fejlesztő munkát.

3. Az óvodában sokféle zenehallgatásra teremtünk lehetőséget. Valljuk, hogy ott van igazi komplex esztétikai hatása a zenehallgatásnak, ahol az élmény megérinti a gyermekeket. Akkor van értelme az altatódalok éneklésének, amikor a gyermekek lecsendesednek és megkezdik a délutáni pihenést. Akkor ad igazi hangulatot a „Gyí paci paripa”, ha a gyermekekkel sikerült a patkó dobogását meghallgattatni,

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

és felidézhetik magukban az élményt.

Ebben a programban nincs didaktikusan tervezett zenehallgatás. Az óvónőnek sok zenehallgatási anyagot kell ismernie, hogy a gyermekek bármilyen élménye, tevékenysége közben oda illő éneket tudjon elénekelni.

A mi óvodánkban szó szerint nagy tere van a zenei nevelésnek. Az óvópedagógusok a csoportokban egy olyan zenei teret alakítanak ki, ahol hat gyermek ülve kényelmesen elfér. Ebben a térben a gyermekeket körbe veszik a metallofonok, dobok, cintányérok, triangulumok, az énekes játékokhoz szükséges kiegészítő kellékek (kalap, vőfélybot, hímtett zsebkendő, kendő stb.), a gyermekek által barkácsolt ritmuseszközök, ritmusbotok, s egy olyan zenei fal, ahol esztétikus szimbólumok hívóképek formájában megláthatjuk, melyik ölbeli játékot, énekes játékot és mondókát tanulták a gyermekek. Ez azért fontos, hogy fel tudják idézni a mondókákat, énekes játékokat, énekeket, és egész évben vissza tudjanak emlékezni a tanult zenei anyagokra, s minél többet ismételjék azokat.

A tervezett zenei nap folyamatleírása

A reggeli órákban a gyermekeket várva ölbeli játékokat kezdeményezünk.

A zenekuckóban előkészítjük azokat az eszközöket, amelyeket a mikrocsoportos fejlesztéshez, a közös játékokhoz használunk.

Az óvodapedagógus már a folyamatos tízóraizás előtt is zenei képességfejlesztő játékokat kezdeményezhet maximum hat gyermekkel a zenekuckóban. Ezek a tevékenységek 3-5 percig tartanak.

Az óvodapedagógus hívogató énekkel összeverbuválja a gyermekeket, és a tervezett énekes gyermekjátékot addig játsszák, míg minden gyermek többször szerephez jut. A jóízű, önfelelt játék katartikus élményt ad a gyermekeknek.

Az énekes játékok a gyermekek esztétikai érzékét is fejlesztik. Hatásuk sokrétű, szerteágazó. A különböző játékokkal gazdag, sokszínű hangulatvilágot igyekszünk sugározni. Erre szolgálnak a játékok különböző típusai: pl. szerepcsere, párválasztó, kergető stb.

A tiszta éneklésre valamennyi zenei ténykedésünk során figyelünk, de korántsem helyezzük az első helyre a zenei fejlesztésünk során. Zenei nevelésünk alapelve, s egyben célja a boldog, önfelelt együttjátszás, a zene léleknevelő hatásának megéreztetése. Fontos, hogy a gyermekek megérezzék, hogy jó együtt dúdolgatni, énekes játékot játszani és szépen, ízlésesen, igényesen előadott dalokat, hangszeres rövid zenei darabokat meghallgatni.

Ugyanakkor a gyermekek bátor, egyéni zenei megnyilvánulásait maximálisan támogatjuk. Azt szeretnénk, ha gyermekeink a tanult óvodás dalokat bárhol, bárkinek el tudnák énekelni egyénileg is. Minden megtanult éneket a gyermekek egyéni énekléssel adják elő. Ennek tere a mikrocsoportos tevékenység.

Zenehallgatás új módszerekkel

Évszakonként hangversenyeket szervezünk. Ezek a mi évszaki koncertjeink, ahová zenei általános iskolásokat, zenetanárokat hívunk meg. A gyermekek színvonalas hangszeres előadást, kóruséneklést hallhatnak 20-30 percben. Az óvodapedagógusoknak is ajánljuk, hogy minél gyakrabban szervezzenek közös énekléseket, és vállaljanak egy-egy fellépést az ünnepi hangulat fokozásáért. Az évszaki koncerteket keretjellegként az évszaki projektterv megkezdésekor, vagy az évszak lezárásaként tervezzük meg.

A magyar népdalok, népzene, megismertetése, megszerettetése elengedhetetlen feltétel nemzeti kultúránk értékeinek megőrzéséhez. Ezért a többi tevékenységet úgy szervezzük meg (mese, rajz,

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

környezet, mozgás), hogy minél többször legyen alkalmunk népdalokat énekelni a komplex művészeti hatás eléréseért. A zenehallgatási lehetőségeket kapcsoljuk a különböző tevékenységekhez, olyan helyzetekhez, szituációkhoz, ahová illik.

A zenehallgatás lehetőségét gazdagítják a televízióból, illetve koncerteken egyénileg felvett komolyzenei, népzenei videó- és hangfelvételek, amelyeket évszakhoz, alkalmakhoz társítva felhasználhatunk. A folyamatos bővítés tág teret biztosít a zenei értékek megismeréséhez, zenehallgatáshoz.

Zenehallgatást jelent a pihenés, alvás előtti altatódalok éneklése, hallgatása, amit az óvopedagógusok dúdolva, lallázva, halkán énekelve adnak elő. Az óvónők vegyenek fel klasszikus altatódalt többször egymás után azért, hogy ha fáradt a hangjuk és nem tudnak énekelni, a zenei hatás akkor se maradjon el. A reggeli érkezéskor az öltözőben hallható, gitáron, hárfán, lanton megszólaló, zene is közti, hogy másképpen folyik a gyermekek nevelése ezekben az óvodákban. Ezt nem nevezhetjük tudatos zenehallgatásnak. Ez a zene hangulatot, nyugalmat áraszt, oly annyira halk, hogy a gyermek teljes egészében a szüleiére és a tevékenységére tud figyelni. Az óvónők tudatosan gyűjtsék az erre megfelelő komolyzenei felvételeket.

Egyszerű népi hangszerek, ritmushangszerek megismerését is fontosnak tartjuk. Igyekezünk minél több alkalommal lehetőséget biztosítani kipróbálásukra, használatukra, amely egyben fejleszti a gyermekek metrumérzékét, ritmusérzékét. Ezek segítségével különbséget tudnak tenni gyermekek dinamikai és tempóváltások között. Ünnepnapokon és hétköznapi napokon is gyakran találunk megfelelő alkalmat arra, hogy külön-külön vagy együtt zenélve, Zenei élményt nyújtunk a gyermekeknek. Tapasztalatunk az, hogy kevés szülő érdeklődik a zene iránt, és a gyermekek otthon nem kapnak művészi, életkoruknak megfelelő zeneélményt. Ezért a szülők szemléletformálásában felelősséget kell vállalnia az óvodának.

Sok gyermeknek csak annyi zenei élmény jut, amennyit az óvodapedagógus kisugároz magából, amennyi rácsodálkozási, „ah” élmény éri az óvodában.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek attitűdjére jellemző:

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
-
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Szereti és élvezi a mikro csoportos zenei képességfejlesztő játékokat
- A gyermekek meglévő matematikai tapasztalataikat az énekes tevékenységeik során is alkalmazzák.

A gyermek ismeri:

- A három nevelési évben hallott mondókákat, énekeket, énekes játékokat.

Az egyenletes lüktetést, a dalritmust, motívumhangsúly érzékeltetésének csoportban alkalmazott formáit, a hallásfejlesztés és ritmusfejlesztés eszközeinek használatát

A zenei tevékenységek elfogadott szokás és szabályrendszerét

A gyermek képes: — A gyermekek gátlások nélkül egyedül is énekelni, a zenét elmélyülten hallgatni, egyenletesen járni, alkalmazkodni társaihoz, bármelyik társát elfogadni, választani a különböző szerepekben, hívóképek alapján felidézni a mondókákat, énekes játékokat

4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja: a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér - forma - szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. Az elkészült gyermekmunkák először a mini-galériára, majd témától függően a gyermekek albumába vagy otthonukba kerülnek. Az ovigaléria programjai lehetőséget adnak a műalkotásokkal való találkozáshoz, hogy művészeti élményben részesüljenek mind a gyermekek , a szülők és a dolgozók.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító, formáló tevékenységek tartalmának, minőségének folyamatos , differenciált fejlesztése
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása
- Tehetség gondozás egyénre szabottan
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a tevékenység közben

• A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum domináljon. Az alkotó-alakító tevékenységekhez a megfelelő hely olyan tér legyen, művészeti alkotóterek, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre.

Az óvodapedagógus a munkaasztalt úgy alakítsa ki, hogy maximum nyolc gyermek egyszerre kényelmesen elférjen. Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be az alkotó munkába, az elrontott sikertelen lépéseket javíthatják. Az óvodapedagógus a tevékenységhez biztosítson elegendő időt is, hogy a gyermekek lehetőleg addig alkossanak, ameddig kedvük tartja. A különböző méretű anyagok elhelyezéséhez tároló helyre van szükség.

Az eszközök helyes fogását, biztonságos kezelését az óvodapedagógus egyenként tanítsa meg a gyermekeknek. A rajzoláshoz, festéshez, mintázás-anyagformáláshoz, szövés-fonáshoz, batikoláshoz, origamihoz, építéshez és műalkotással való ismerkedéshez az óvodapedagógus gondolja végig a feltételeket, s teremtsen meg a mindennapi szabad játékban is. A gyermekek az alkotás folyamatában használjanak köpenyt vagy kötényt, hogy óvják a tiszta ruhájukat.

• A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító , formáló tevékenységek, s azok tartalmának, minőségének folyamatos, differenciált fejlesztése

Az óvodapedagógus az óvodába kerülő gyermekeknek tegye lehetővé, hogy az első félévben játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Kezdődjön el az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítása - észrevetve, együttesen gyönyörködve a saját alkotásokban, a mű- és népművészeti szépségekben. A tevékenységek a

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendelhetők. Ezek ne különüljenek el élesen egymástól.

Az óvodapedagógus tervezze meg a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit.

Nem tervezhető a szándéktalan firka, és a látszólag forma-firka időszakában a téma,

A gyermekeknek legyen lehetősége az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakítás jelenjen meg festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, agyagba, homokba karcolással, nyomattal. A kisebb óvodások fokozatosan ismerkedjenek meg a képkalkotással, melynek célja a vizuális nyelv, a képi megjelenítés elemeinek, kompozíciós eljárásainak megismertetése. A festés is sok-sok élményt ad a kisebb óvodásoknak, ha vastag ecsettel nagy felületeket festhetnek, vagy ecsetnyomokat különböző színű kikevert temperával kipróbálhatnak.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekek képalakító készségének megindulását a szírt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt a plasztikai alakításban. Ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát, nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb. A gyermekeknek legyen biztosítva az agyagozás.

A 3-4 éves gyermekek ismerkedjenek az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival tudjanak beszélni az alkotásukról, s örüljenek a létrehozott produktumnak.

Az óvodában az évszakonként kialakított ovigalériát ismerjék meg, a kiállított alkotásokat kiscsoportokban többször nézzék meg.

Az óvodapedagógus a 4-5 éves gyermekek alkotó-alakító tevékenységét bővítse.

A gyermekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítse élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően illeszkedő technikával. Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A gyermekek gyönyörködjenek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban.

Használjanak ceruzát, krétát, filc- és rost tollakat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához. A gyermekek alakítsanak képeket spárgából, fonalakból, textilből, termésekből.

A plasztikai munkák során legyenek képesek a formák tagolására. Tudjanak játékuhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni.

Használjanak különböző formájú textilt, bőrdarabot, gallyakat, terméseket a plasztikus formák létrehozásához.

Az építés során variálják a teret, az építés lehetőségeinek részletezését. Használjanak ehhez pl. nagyobb méretű dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat.

A gyermekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában. Látogassák kisebb csoportokban az ovi-galériát, nyilvánítsák ki véleményüket a kiállított alkotásokról. Mutassák meg szüleiknek a kiállított műveket.

A nagyobb gyermekeknek alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve az óvodapedagógus segítse a képi, plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését.

A képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót.

Az óvodapedagógus gazdagítsa a technikai megoldásokat és az eszköz-lehetőségeket pl. batikok, kollázsok, plakettek, domborművek, viaszkarok, lenyomatok, makettek, márványozás stb. alkalmazásával.

A saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is. A gyermekek használjanak a képalakításhoz minél eredetibb megoldásokat, jelenítsék meg a formákat, színeket egyéni módon.

A gyermekek plasztikai munkájában is jelenjen meg a közös térbeli többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, énekes játék stb. Egyénileg dolgozzanak gyermekeknek méretezett szövőkereteken.

Az óvoda "legidősebbjeinek" legyen igénye az ajándékkészítés -elsősorban ünnepekhez kötöten -

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

szülei részére, de gondoljanak az óvoda legkisebbjeire és felnőttjeire is. Éljk át minél gyakrabban az ajándékozás örömet

Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében.

Szülők segítségével gyűjtsék az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat. Vonják be szüleiket az óvoda szépítésében.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket abban, hogy az építés során nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze pl. búvóhelyeket, (mobil színpadot stb.).

A térbeli tapasztalat segítse az eredeti megoldások kivitelezését is.

A gyermekek lehetőleg teljesen önállóan készítsenek elő minden anyagot, eszközt az alkotó tevékenységhez. Az óvodapedagógus több napon áttartó építés lehetőségét is biztosítsa,

Az óvoda ovi-galériája legyen az 5-6-7 évesek ízlésformáló, szemet gyönyörködtető, beszélgető helye, ahol a műalkotások hangulati, formai, színbeli elrendezéséről esik szó. A gyermekek kisebb csoportokban

személyesen találkozzanak a kiállító iskolásokkal, alkotó rajztanárral vagy művésszel. Legyenek büszkék óvodájuk galériájára, invitálják szüleiket, nagyszüleiket is a látvány megtekintésére.

Az anyanyelvi nevelés a mini és az ovi-galériában

Meséljenek szüleiknek alkotó munkájuk folyamatáról, fogalmazzák meg véleményüket társaik kiállított munkáiról is. A gyermekek kics csoportban többször nézzék meg, csodálják meg a kiállított alkotásokat.

A kiállított alkotásokról mondják el gondolataikat, benyomásaikat próbálják megfogalmazni. Az ovi-galéria legyen beszélgető hely számukra. Lehetőségük legyen találkozásokra a kiállító művészekkel, akiknek kérdéseket tehetnek fel. Tevékenység közben a gyermekek beszélgethetnek, társaloghatnak.

Adjunk lehetőséget, hogy a gyermek beszélhessen saját alkotásáról.

Az óvodapedagógus egyéni differenciálással támogassa a gyermekeket a fejlettségüknek megfelelő ötletekkel, és a technikák, eszközök kiválasztásában is.

• A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékban egyénileg, párban, kis csoportokban megjelenő szabad játékfajta. A gyermekek teljesen önállóan döntenek el, hogy mit szeretnének készíteni.

Az óvodapedagógus egy héten egyszer tervezett és tudatosan irányított kis létszámú, kötetlen formájú tevékenységet szervez. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak maximum 8 gyermek vegyen részt a tevékenységben. Az óvodapedagógus megszervezheti a kis létszámú csoportokat változó vagy állandó csoporttagokkal, korcsoportonként, vegyesen vagy képességszintek szerint. Az óvodapedagógus teremtse meg annak lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzelését. A gyermekek jelenítsék meg személyiségük kivetített darabját, amelyben érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia- és élményviláguk mutatkozik meg.

A tehetséggondozó műhelyek óvodai szinten szervezett, tervezett műhelyfoglalkozásaikat hetente egy alkalommal heti rendben beépített időkeretben tartják.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri: az eszközöket, technikákat, a tevékenység csoportban elfogadott szokás és szabályrendszerét, az eszközök rendeltetészerű használatát és gondozását.

A gyermek képes:

— Képpalkotásban egyéni módon jeleníteni meg élményeit, elképzeléseit.

— részletező, formagazdagság, színek egyéni módon alkalmazni

közös téralakításra, építésre

beszélgetni saját és társai alkotásairól, értékelni az alkotásokat ízlése szerint, ajándékot, kelléket

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

készíteni a közösség javára

a mozgást rajzaiban érzékeltetni, különböző technikákat ötvözni,

A gyermek attitűdjére jellemző:

— Örül alkotásának és a közösen elkészített kompozíciónak.

alkotásaihoz ragaszkodik, szívesen alkot, szívesen működik együtt

örömmel beszél alkotásairól, rácsodálkozik a környezetében felfedezett tárgyra, AH élménye visszatükröződik az arcán, az ovigaléria programjain.

— .

4.5. A mozgás ,mozgásos játék

• A tevékenység célja: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve. A MOZGÁSKOTTA elemeit az óvodapedagógusok építsék be a foglalkozások anyagának feldolgozásába. Olyan tevékenység biztosítása, amely örömtelivé, sokszínűvé, változatosabbá teszi a művészetek eszközeivel az irányított mozgást, mozgásos játékot.

Feladatok

- A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgások, mozgásfejlesztő játékok összeállítása a harmonikus, összerendezett, ritmikus mozgás kialakítása érdekében.
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében
- az irányított mozgásos tevékenység gazdagítása a művészetek eszközeivel.
- Tehetséggondozás egyénre szabottan
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a tevékenység közben
- Ismerkedjenek meg a mozgáskotta elemeivel, válják jártasságukká.

• **A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásos játékok biztosítása a gyermekek harmonikus, összerendezett, ritmikus mozgásának kialakítása érdekében**

A gyermekek nagymozgása (járás, futás, kúszás, mászás) jól fejleszthető az óvoda udvarán is, ahol tér, mozgásfejlesztő eszközök állnak a rendelkezésükre.

A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.

A mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit az óvodapedagógus mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez méretezze.

Az anyanyelvi nevelés megjelenése mozgás, mozgásos játékok közben, a gyermek nyelvi

képességeinek fejlesztése a tevékenység során

Utasítások adásakor az óvodapedagógusnak ügyelni kell a szavak megfelelő hangsúlyozására. Életkoruknak megfelelő tagolt, érthető lassú tempójú beszéd segíthet a feladatok megértésében. Fontos a lényegre törő, rövid utasítás. Az irányok neveit a mozdulatok végzése közben ismétljük. A testséma kialakítása, a testrészek neveinek megnevezése, a téri fogalmak megértése anyanyelvi nevelésünk fontos része a mozgásos tevékenységek levezetése során. A fő fejlesztési területen egyénileg értékeljük a gyerekeket, hogy tudják mit csinálnak jól, és mit javítsanak. A keretjátékok és a fantáziajátékok gazdag kommunikációra, párbeszédre adnak lehetőséget.

Az óvodapedagógus a 3-4 éves gyermekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. Ismerkedjenek meg a futásgyakorlatokkal (pl. futás különböző irányban, futás feladattal, különböző futásformák gyakorlása). Játsszanak ugrásgyakorlatokat (pl. szökdelések, sorozatugrások, rövid nekifutásból fellépés, majd leugrás). Ismerkedjenek a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal (pl. hajítás helyből távolba, hajítás helyből célba, labda feldobás-elkapás, labda leütés-elkapás stb.).

A mozgásos játékok adjanak teret a támaszgyakorlatok gyakorlására is (pl. csúszások, kúszások, mászások). A talajtorna eleme is jelenjen meg a játékokban (gurulás a test hossz tengelye körül). A gyermekek játsszanak minél több egyensúlyozó játékot.

Az óvodapedagógus alkalmazzon többféle kézi szert a különböző típusú mozgásos játékokhoz. A mozgásfejlesztő játékok ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek. Késztesse a gyermekeket elvárható erő kifejtésre. Az óvodapedagógus rendszerint mutassa meg a helyes mintát, és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását. A csoportteremben, előtérben legyen mozgásra készítő eszköz (pl. bordásfal, labda, karika, szivacs-szőnyeg stb.). Az óvodapedagógus ezeket az eszközöket cserélgesse a gyermekek érdeklődésének megfelelően.

A 4-5 éves gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly. Az irányított mozgásos játékokban jelenjenek meg a futásgyakorlatok (pl. fussanak három-négy akadályon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással stb.). Az óvodapedagógus szervezzen ugrásgyakorlatokat (pl. egy lábon, páros lábon, szökdelésekből, valamint felugrás két lábra és leugrás két lábra, játékos helyből távolugró verseny). A dobásgyakorlatok során próbálgassák a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák távolba hajításával, harántterpeszállásból. Minél gyakrabban játsszanak labdagyakorlatokat, annál jobban tudják a labdát feldobni és elkapni, különböző testhelyzetben gurítani.

Az irányított mozgásos játékok során gyakorolják a támaszgyakorlatokat (pl. csúszást, kúszást, mászást, talajon és szereken). A talajtorna anyagaként jelenjen meg a gurulóátfordulás és a kézen-állás előgyakorlata "a csikórugdalózás". Kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása. A gyermekek játsszanak egyensúlyozó játékokat 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútos szereken.

Az óvodapedagógus tervezzen lábboltozat erősítő speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatokat. A csoportteremben legyen alkalma a gyerekeknek szabadidőben is ismételtetni a szervezett foglalkozáson megismert mozgáselemeket.

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

Az 5-6-7 éves gyermekek összerendezettebb, harmonikus ritmusú.

Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnek. Hangsúlyt kap ennél a csoportnál az észlelés, az alakítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finom motorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Az óvodapedagógus minél gyakrabban tervezzen kisebb testrészekkel végzett mozgásokat. Használjanak különböző kézi szereket, pl. szalagokat, rövidebb-hosszabb botokat, kisebb-nagyobb labdákat és kendőket,

. Ismerjék meg a fokozódó futást, a gyorsfutást és a lassú futást.

Végezzenek ugrásgyakorlatokat. Szökdeljenek páros és egy lábon haladással. Végezzenek sorozatugrásokat, különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépéses nekifutással gyakorolják a magas- és távolugrásokat.

Játsszanak dobásgyakorlatokat. Dobjanak egykezes, kétkezes, alsó és felső dobással célba, 2 m magas kötél felett. A gyermekek játsszanak labdagyakorlatokat.

Vezessék a labdát járás, futás közben. A gyermekek tudjanak párokban labdázni. Végezzenek támaszgyakorlatokat (pl. pók, rákjárás, talicskázás).

Ismételjék az óvodában tanult talajtorna elemeket: guruló-átfordulást, a test hossz tengelye körüli gurulást és a lépő láb magasra lendítésével a kézenállást. Egyensúlyozzanak padon járással, fej-, kar- és lábmozgásokkal összekötve.

AZ óvodapedagógus fejlessze a gyermekek kondicionális képességét, a gyerekek erejét, a test általános erejét, alap állóképességét, reakciógyorsaságát,.

Az óvodapedagógus formálja a gyerekek koordinációs képességeit, a ritmusképesség fejlesztését, amely kiemelten fontos a programunkban. Alakítsa a gyermekek egyensúlyozási képességét.

Legyen az óvodában a szülőkkel egybekötve minél több sportprogram.

Az irányított , mozgásos tevékenység gazdagítása a művészetek eszközeivel

A gyermekek az irányított mozgásos tevékenység alatt öltözzenek át. A futójátékok sok örömet adnak a gyerekeknek, melyeket az óvodapedagógus bátran kombináljon. A futójátékokat próbálják olyan kooperatív játékokká alakítani ahol egymás segítése felszabadítja a gyermekek átváltozását, pl: a szoborjátékban egymás megsimogatása oldja fel a megdermedés állapotát. A kooperatív játékokból nem esik ki senki, nincs kirekesztés, a mozgásöröm áll a fókuszban. A zenés gimnasztikai blokkok a mozgások esztétikájára a mozgások ritmikusságának fejlesztésére koncentrálnak.(nyak, kar, törzs és lábgyakorlatok). Az óvodapedagógus válogasson a klasszikus zene gyöngyszemeiből.

A fő fejlesztési terület meghatározása és a gyakorlatok pontosítása után az óvodapedagógus találja ki a keretjátékot. A fő fejlesztés gyakorlatát egészítse ki kiegészítő mozgáselemekkel, hogy egyszerre a teljes csoport folyamatosan tudjon mozogni. jó módszer erre a körpálya, ez egyben jelzi a gyermekeknek a gyakorlás folytonosságát. mindig a nehéz fő gyakorlatnál helyezkedjen el, hogy instrukciót és segítséget tudjon adni. A mozgásos játék egyetlen tevékenységből sem maradhat ki. A versenyztetés komoly stressz és szorongáskeltő hatású , kudarcélménnyel terhelt, ezért csak keveset alkalmazzunk ebből.

• A különböző szervezeti formák megteremtése, alkalmazása a gyermekek mozgásszükségletének , és mozgásfejlesztésének biztosításáért

Az óvodapedagógus a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és délutáni udvari játék és séta során biztosítsa.

Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak az óvodapedagógus heti egy alkalommal szervezze meg, különböző időkeretekkel, differenciált formában, mindenkinek biztosított egyéni segítségnyújtással. A tevékenység szervezése több féle lehet, pl. kisebbek és nagyobbak csoportja, vegyes csoport esetén. A mindennapi testedzés: a **kocogás, a futás** mindhárom korosztálynak ajánlott.

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

A futás mennyiségét a csoporthoz kell igazítani. Ha a gyermek rosszul érzi magát joga van nem futni. A futás mennyiségét a gyermekek szabadon határozzák meg A mindennapi testedzés tervezése a csoportnaplóban történik.

Hetente legalább kétszer **‘zenés, mozgásos percek’** megszervezése ajánlott, ahol a gyermekek korcsoportonként különböző időkeretben népzénére, vagy klasszikus zenére mozoghatnak. Az óvodapedagógust utánozva 3-5 perces időtartamban népzénére, a magyar folklór változatos térformáinak és lépéseinek alkalmazásával táncolhatnak a gyermekek, és készülhetnek a tánc házi programokra. A járásgyakorlatok zenére és zenés gimnasztika mozgáselemben megerősödik a gyermekek nem verbális kommunikációja is. A zenés járásgyakorlatok mozgáselemei lehetnek: egyenletes járás, helyben járás, párban járás.,járás térdemeléssel,járás dobbantással, hátrafele járás, járás különféle kartartásokkal, járás különböző alakzatokban, csiga,hullámvonal,járás kettős körben Az utánzáson alapuló mozgás anyagát az óvodapedagógus gimnasztikai elemekből építse fel (p1. kartartások, testhelyzetek kar-, törzs-, térd- és lábmozgások, valamint különböző irányú járásgyakorlatok) A szabadban szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségleteinek kielégítését.

Az iskolába készülő gyermekeknek tehetségígéretük szerint **szervezünk téri, kinesztetikus tehetségműhelyt.** A műhelyvezető a programját úgy állítja össze, hogy ráépüljön az óvodai fejlesztésre, ugyanakkor magasabb szintű fejlesztést biztosítson. Az óvodai szinten tervezett , szervezett műhelyeket heti rendben beépített időkeretben tartjuk.

Kiemelt feladatunk a differenciálás, mivel a gyerekek alapkészsége között nagy különbségek mutatkoznak. Differenciálásra van szükség a segítség mértékében, módjában, a foglalkoztatási formákban,eszközátadásban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri: az irányokat, a mozgástevékenység szokás és szabályrendszerét, a mozgáshoz használt eszközök helyes használatát

A gyermek képes: - A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.

- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat az, ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, esztétikusan végezni gimnasztikai gyakorlatokat
- Szeretnek futni, képesek 5 percig kocogni
- Tudnak helyben labdát vezetni.

kooperatív játékokra ,mozgáseszközök előkészítésére, elrakására

A gyermek attitűdjére jellemző:

A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.

Élvezik és tetszik nekik a zenés gimnasztika

Élvezi a futást , kocogást

figyelmesen együttműködik társaival, szeretettel segíti társait

4.6. A külső világ,a környezet tevékeny megismertetése

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

A tevékenység célja:

A közvetlen és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-emberi- tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása. Megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre. Ezáltal ismerje meg szülőföldjét, és annak helyi hagyományait, szokásait, a családi kultúra értékeit, annak szeretetére, védelmére folyamatosan befogadóvá váljon.

Az óvodapedagógus feladatai

- A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető, valós, helyi környezeti témakörök összeállítása, természetes helyzetben történő élmény és tapasztalatszerzés biztosítása, amely számukra sokféle matematikai összefüggésben megvizsgálható, felfedezhető és feldolgozhatóvá válik.
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése az átélt élmények, közvetlen tapasztalatok, vizsgálódások, kísérletezések és azok feldolgozása során
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása, differenciált szervezeti formák megteremtése, és a művészetek integrálása az intellektuális érzelmek gazdagítása érdekében.

- A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető, valós, helyi környezeti témakörök összeállítása, természetes helyzetben történő élmény és tapasztalatszerzés biztosítása, amely számukra sokféle összefüggésben megvizsgálható, felfedezhető és feldolgozhatóvá válik

A gyermekek a közvetlen környezetükben érzékeljék a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikusságát.

3-4 évesek

A 3-4 éves gyermekek az óvoda elfogadása, megszerettetése után ismerkedjenek meg az óvoda közvetlen környezetével. A gyermekek biztonságérzetének kialakulását segítik az óvodabejáró napi programok. A féléves beszoktatási folyamatban olyan projektjellegű témaköröket tervezzenek, hogy ismerjük meg egymást, közben elkészülhetnek a gyermekek családfái. Jó témakör az évszakok megismertetése.

Figyeljék meg az évszakok szépségeit, színeit, időjárását, növényeit. Gondoskodjanak a madarokról a téli évszakban. Beszélgessenek a hazatérő madarokról gólya, fecske. Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat. Beszélgessenek és nézegessenek képeket a családról. Gyakorolják a gyalogos átkelést, és figyeljék meg a rendőrlámpa jelzéseit. Ismerjék fel és nevezzék meg az úttesten közlekedő járműveket. A közlekedési parkban, önállóan a gyalogosátkelő helyen a lámpának megfelelően haladjanak át.

Nevezzék meg a baromfiudvarban található állatokat, sorolják fel külső jegyeiket és beszélgessenek hasznukról (kacsa, tyúk, házinyúl). Ismerjék fel a ház körül élő állatokat kutya, macska.

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

Kísérletezzenek vízzel. Figyeljék meg és hasonlítsák össze a víz hőmérsékletének változását. Vásároljanak, ismerkedjenek a vásárlási szokásokkal. Beszélgessenek a környezetben látható formákról, nagyságbeli jellemzőkről. Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermekek maximum 5-10 perces erdőben élő állatokról és vadállatokról készült videó felvételt megnézhesenek.

A legkisebbek vegyenek részt a hagyományörző jeles hetek programjain. Kövessék figyelemmel a nagyobbak gyűjtőmunkáit.

4-5 évesek

Az óvodapedagógus 4-5 éves gyermekek tapasztalat és élményszerző sétáit, az óvoda utcáján és az óvoda közvetlen környezetében szervezze meg. Az óvodapedagógus törekedjen a megfigyelések, gyűjtő munkák gazdagítására. A gyermeke jelezzék az évszakokat bemutató jeltáblákon az évszakok szépségeit, jelenségeit, az időjárás változásait. Tudjanak gyönyörködni az évszakok növényeiben. Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenységei között. Gyűjtsenek terméseket, s azokat hasznosítsák az óvodapedagógus segítségével. Végezzenek rügyezettetést, magvak csiráztatását, hajtatót. Közösen készítsenek albumot az évszakokról gyűjtött képekből. Tudják bemutatni családjuk tagjait és az otthonukat. Próbálják a járművek használatával a haladási irányt követni, tartani. Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Ismerjék meg a személy és teherszállító járműveket. Közlekedjenek járműveken (autóbusz). Gyakorolják az autóbuszon a fel és leszállást. Látogassanak el a közeli autószalomba. Barkácsoljanak madáretetőt, figyeljék a csipegető madarakat. Beszéljenek a hazatérő madarokról, és figyeljék meg fészük nagyságbeli különbségét. Ültessenek a kertbe virágpalántát. Ismerjék a háziállatokat, erdőben élő állatokat, bogarakat. Látogassanak el családokhoz, nézegessenek családi képeket. A gyerekek mutassák be a család tagjait, érdeklődését. Ismerjék szüleik munkahelyét. Az óvodapedagógus tervezen egészséges életről szóló projektet. A projektek befejezésekor csoportmunkában alkossanak kiállítást, amely bemutatja mi mindent hoztak létre, ezt mutassák be szüleiknek is. Tervezen projektet a szülők foglalkozásáról. A gyermekek helyi környezetének esztétikai értékeit is fedeztessük fel, Városunk a Királyok városa projekt keretében. Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermek az erdőben élő állatokról és vadállatokról videó felvételeket megtekinthessenek.

5-6-7 évesek

Ismerjék meg az óvoda tágabb környezetét, ha lehetőség van rá szüleik munkahelyén keresztül. Figyeljék meg az évszakok szépségét, a környezet szennyeződéseit (víz, levegő, föld), a növények fejlődési feltételeit. Csiráztassanak, ültessenek növényeket. Ismerjenek meg mezei virágokat. Az óvodapedagógus a szülőkkel együtt szervezze meg az állatok napját (október, 4), ekkor a gyermekek barna ruhában érkezzenek egy állat fényképével. Ha lehetősége van hozzanak kisebb állatokat. A képekből dekoráció készüljön, melyet a szülők is megtekinthetnek. Az óvodapedagógus szervezze meg a víz világnapját (március, 22) ekkor kék ruhában jelenjenek meg, vízzel kapcsolatos képeket hozzanak magukkal, melyből közös tablót készítsenek. Az óvodapedagógus szervezze meg a Föld napját (április, 22), ekkor zöld ruhában jelenjenek meg a gyermekek. Az évszakokat bemutató tábla mellett legyen napszakokat bemutató tábla, amit a gyermekek önállóan kezeljenek. Látogassanak múzeumba, színházba, iskolába, vasútállomásra. Figyeljék meg a költöző madarakat. A fecskesaládokat és gólyacsaládokat hasonlítsák össze. Barkácsoljanak madáretetőt. Válogassák szét az ehető eledeleket és nevezzék meg azokat. Három itthon telelő madarat nevezzenek meg vörösbegy, széncinege, feketeherceg. Legyen ismeretük, szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközökről. Ismerjék meg környezetük háziállatait (ló, sertés, szarvasmarha). Ha lehetőség van rá figyeljék meg hol élnek. A nagyok olyan különleges témakörökben is vegyenek részt, amely a víz, levegő, föld témákat érinti. Évszakonként egy alkalommal erdei program megszervezésére is sor kerül. Az óvodapedagógus mutassa meg videó

A Maroshegyi Óvoda Helyi Óvodai Programja

felvételen keresztül a vadon élő állatok és az erdőben élő állatok környezetét, életmódját. Sokféle témakörben gondolkodhatnak még az óvodapedagógusok, amelyekből érdemes projekttemakört faragni. pl: iskola a környezetünkben, építkezés a környezetünkben, kövek a környezetünkben.

• A tevékenység megszervezése, differenciált szervezeti formák megteremtése és a művészetek integrálása az intellektuális érzelmek gazdagítása érdekében.

Az élmények egyeztetésére, az ismeretek rendezésére, a gyűjtemények közvetlen megnézése és az évszaki albumok összeállítása ad lehetőséget. Évszakonként alkalmanként erdei óvodai program megszervezésére kerülhet sor. (tanösvény)

A 3-4 éves gyermekek erdei óvodai programja rövid, az óvoda közelében található ligetes, fás park ad erre lehetőséget. A hátizsákokba elkészített tűzóriai jelzi a levegőn tartózkodást (Sóstói – Tanösvény)

A 4-5 éves gyermekek félnapot tartózkodnak a természetben. (Sóstói – tanösvény,)

Az 5-6-7 éves gyermekek fél napot kinn töltenek, akár távolabbi erdős-ligetes terepen, ahol az egészséges életmódjuk biztosításához adottak a feltételek. (Az időkeretek csak ajánlások, az óvodapedagógus a helyi körülményeknek megfelelően tervezze meg az erdei programokat.) A gyermek fejlesztése mindhárom korosztály esetében lehetőség szerint mikro-csoportban történik, közvetlen élményszerző udvari megfigyelések és séták alkalmával. A séta szervezésénél minden esetben az óvodapedagógus döntse el melyik szervezeti forma, legyen megfelelő (mikro-csoportos, csoportos). Az óvodapedagógus 2-3 hetente egy természeti vagy emberi, vagy tárgyi környezeti téma megfigyeltetését tervezze. A témát lehetőség szerint több napon keresztül dolgozza fel 6-8 gyermekkel. Az óvodapedagógus projektszerűen feldolgozza fel, a projekt időtartama kb. 2-3 hét. Minden projekt témában kezdeményezünk konkrét célú otthoni gyűjtőmunkát, amihez tudatos feldolgozó tevékenységeket kapcsolunk. A téma elindítását előzze meg a felvetett problémák megbeszélése, mely a témában felöleli a természeti, emberi és tárgyi vonatkozásokat. Egy témakörhöz legalább három élmény és tapasztalatszerző megfigyelést tervezünk, melyre az első hét ad lehetőséget. Erről készítsünk fotókat. A projekt témák feldolgozásában nagy hangsúlyt fektetünk a logikus gondolkodáshoz szükséges műveletek sorára, mint megnevezés, párosítás, össze hasonlítás, csoportosítás, ítéletalkotások. A második héten élvezhetik a gyermekek a fejlesztőjátékokat, az utolsó napokban elkészülhet a kiállítás, amely bemutatja a teljes projekt folyamatát. A projektek tele vannak matematikai, logikai összefüggésekkel, melyeket a gyermekek játszva, a tapasztalatok logikus rendezésével sajátítanak el. Az elkészült fotókból a projekt végét lezáró albumok készülnek.

• A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a problémák azonosítása, megoldása, az átélt élmények, közvetlen tapasztalatok feldolgozása során tervezett vizsgálódások, kutakodások, kísérletezések tervezésével

- Lehetőséget biztosítunk a gyermekek önálló véleményalkotására.

A mikro-csoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermek - óvodapedagógus személyes beszélgetéseire. Az óvodapedagógus minden gyermekre oda tud figyelni, minden kérdésre meg tud válaszolni. Ez a szervezeti forma kiválóan segíti a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését. A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését, mint a kérés, tudakozódás, üzenetközvetítés.

A gyermekek között erősödjön a tapasztalatok közzététele, a látottak folyamatos elbeszélése. Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

Javasolt projekt témáink:

- Engedjétek, hogy szeressünk benneteket!
- Királyi napok, Székesfehérvár a Királyok Városa
- Könyvtár
- Itthon telelő madaraink
- Régi és új játékaink
- Babák régen és most
- Járművek
- Otthonunk
- Szüret
- Zöldségek – vitaminok
- Tanösvény
- Kató néni piaca
- Tűz - víz –levegő - az élet elemei
- Egészség-betegség
- Testünk – egészségünk védelme
- Közlekedés
- Virágok
- Napszakok
- Évszakok
- Az év tizenkét hónapja
- Lakóhelyünk
- Állatok
- Mesterségek:
  - szövés
  - pékség
  - könyvtár
  - cukrászat
- Magyarország
- Ünnepek:
  - Mikulás
  - Március 15
  - Húsvét
  - Pünkösöd
  - Anyák napja
- Fészekváltás

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri: a tevékenységhez szükséges viselkedés alapvető szabályait, a gyalogos közlekedés szabályait, a környezetében lévő művészeket, mestereket, esztétikai alkotásokat,

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
  - saját születési helyüket és idejüket.
- mennyiségi, alakí, nagyságbeli, tér és síkbeli formákat,
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarokat, bogarakat.
  - Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását. . Ismerik a közlekedési eszközöket.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

A gyermek képes:

- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében.
- megszámlálni bármit , legalább 10-ig
- irányokat, névutókat,
betartani a gyalogos közlekedés szabályait
  - élményeit elmondani
  - önállóan, otthonosan mozogni az óvoda egész területén
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában
- A tárgyakat tudják számlálni legalább tízig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra - balra irányokat, értik a helyeket, kifejező névutókat (p1. alá, fölé, közé..)
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- tevékenység során megszerzett matematikai tapasztalatokat a gyermekek valamennyi tevékenység formában alkalmazzák.

A gyermek attitűdjére jellemző:

szereti a környezetét, gyönyörködik a szépségekben
örömmel ismer rá a környezetében lévő intézményekre
szeretettel beszél a háziállatokról
élvezettel nézi a sétákon készült fotókat
érdeklődő, szívesen beszélget, kérdez a felnőttektől, társaitól egyaránt.
törekszik a magatartási szabályokat betartani amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez szükségesek

4.7. Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység célja:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek munkához való viszonyulását, közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

Az óvodapedagógus feladata:

A felnőttek mintáján keresztül a gyermekek pozitív beállítódásának, viszonyulásának megalapozása a munkajellegű tevékenységekhez

- A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása, munkafolyamatainak megismertetése, s azok feltételeinek megteremtése
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tennivalók elvégzése során

• A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása: **önkiszolgálás, felelősi rendszer, naposi munka**, a különböző játékoknak, kuckóknak legyenek naposai. **Segítés az óvodapedagógusnak és más felnőttek, alkalmi megbízatások, önállóan vagy párban, növényápolás és állatgondozás**

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért majd később a közösségért végzik. Kezdetben az óvodapedagógus segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen végezzenek munkajellegű tevékenységet. A gyermeknek mindenben a felnőtt a mintaképe.

Az óvodapedagógus mindegyik munkafajtánál adjon mintát az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Úgy segítsen a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömeit, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. Az óvodapedagógus értékelése legyen buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez. Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás - testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás.

A 3-4 évesek az óvodapedagógust figyelve vegyenek részt a növények, állatok gondozásában, etetésében. A kerti munkában (virágoskert) figyeljék meg a veteményezést, plántázást, a növények locsolását. Segítsenek a termések, falevelek elszállításában, a veteményezésben, a növények locsolásában

Az óvodapedagógus a legkisebb óvodásokat is vonja be az alkalmi munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek (pl. a játékok elrakása, mosása, tisztítása, a terem díszítésében segítségnyújtás).

A 4-5 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a felelősi munka, amit akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. (Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.) E program megerősíti a felelősi munka fontosságát, amit az étkezési feladatok elvégzéséhez ajánl. Az óvodapedagógus és a dajka közös megállapodás alapján gondolja végig a felelősi munkát és alakítsa ki a gyermekek összehangolt cselekvésláncát. Alkalmi munkák ismétlődő munkái a játékok helyre rakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. Ezeket a munkákat a gyermekek együtt végezzék a felnőttek átgondolt, konstruktív

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

vezetésével. Az óvodapedagógus tervezze meg az egyéni megbízások lehetőségeit (p1. Információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés a kicsiknek, az óvoda dolgozóinak, a jeles napok előkészítése stb.).

Az óvodapedagógus tervezze meg - a lehetőségeknek megfelelően - a gyermekek növény- és állatgondozását. A gyermekek működjenek közre az élősarok gondozásában, a szobanövények átültetésében, a virágoskert megtervezésében és ápolásában, az óvodaudvar tisztántartásában, (fű gondozása, avar gyűjtése, öntözés). Az óvodapedagógus segítségével a gyermekeknek legyen lehetősége gondozni az akváriumot, és a madáretetőt. Az óvodapedagógus irányításával készítsék el a kisállatok, madarak étkeit.

Az 5-6-7 éves óvodások önállóan végzik a felelősi munkát. Közösén eldöntik a munka megosztását. Ízlésesen, esztétikusan tálalják fel az étkeket. Étkezés után szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek. Felsőprik a morzsákat.

Az alkalmoszerű munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végezzék, soha ne alkalmazzon az óvodapedagógus kényszerítő eljárásokat. A gyakori dicséret, elismerés hatásával érje el, hogy a gyermekek szívesen vegyenek részt a munkában.

Végezzenek önállóan környezetszépítő munkát, egyszerű javításokat, sütés nélküli édességek, vitaminaláták készítését.

Rendszeresen segítsenek a kicsik öltöztetésében, készítsenek nekik meglepetéseket.

Az óvodapedagógus úgy alakítsa a növénygondozást, hogy a gyermekek minél több műveletet tudjanak önállóan végezni. A kerti szerszámokat önállóan használják, gondozzák. Minden évszakban segítsenek a járdák, utak tisztításában.

A növények gondozását a magvetéstől a termés összegyűjtéséig együtt tervezzék és végezzék a felnőttekkel. Utasítások adásakor az óvodapedagógusnak ügyelni kell a szavak megfelelő hangsúlyozására. Életkoruknak megfelelő tagolt, érthető lassú tempójú beszéd segíthet a feladatok megértésében. A gyermekek többször nézzék meg csodálják meg munkájuk eredményét. Mondják el gondolataikat, benyomásaikat próbálják megfogalmazni. Az óvodapedagógus fejlesztő értékelése legyen folyamatos a gyermekek munkavégzése során, hogy azzal is erősítse bennük a munka fontosságát, a gyermekek munkához való pozitív viszonyát, munkaszeretetét.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

A munkajellegű feladatokhoz szükséges eszközöket, a munkafolyamatokat és azok szabályait

A gyermek képes:

Az önkiszolgáló teendőit önállóan elvégezni
közösen, kooperatívan dolgozni párban, és mikro csoportban
az egyéni megbízásokat felelőség teljesen teljesíteni
a kitartó munkavégzésre, a kapott feladatok elvégzésére
a naposi munkát, kooperatívan, igényesen teljesíteni

A gyermek attitűdjére jellemző:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha kötelességüket teljesítik.
- Szívesen közreműködnek gondozásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak és az óvodát segítő iskoláknak, felnőtteknek.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

A gyermekek egyéni fejlesztése:

a programunk célja, hogy a gyermekeknek egyéni fejlesztési rendszert biztosítson, amely minden gyermek fejlődését félévenként nyomon követi, majd az eredmények függvényében minden gyermeknek egyéni fejlesztési tervet készít és biztosítja a program napirendjében a fejlesztési lehetőségek időkereteit. Továbbá célja, hogy minden szülőnek félévente a gyermeke fejlődéséről és a fejlesztés eredményéről részletes tájékoztatást adjon a nevelőpartneri viszony erősítése érdekében. A szülő korrekt, empatikus tájékoztatása a gyermeke megfigyeléséről és a fejlesztések tapasztalatairól, fogadóóra keretében történik. Az óvodapedagógus különös tekintettel készüljön fel ezekre a megbeszélésekre és minden gyermeknek vigye el a gyermektükrét a találkozóra, hogy a szülő átnézhesse a bejegyzéseket, amiket egyenként kísérfen pontos magyarázat.

A gyermekek tehetséggondozása:

A nevelőtestület feladatai: A gyermekek tehetséggondozása a kidolgozott folyamatszabályozás szerint: a gyermekek átlagon felüli adottságainak kétéves időintervallumban történő azonosítása a csoportokban, és az adatok rögzítése a Gyermektükörben, a gyermekek beválogatása az adott műhelybe, a műhelyek beindítása, és működtetése, hatásvizsgálatainak elvégzése, valamint a dokumentumok folyamatos kitöltése. A szülők tájékoztatása, bevonása a gyermekek tehetséggondozásába. Az óvodai szinten működtetett tehetséggondozó munkaközösség alkotó munkájában együttműködés, együttgondolkodás megteremtése.

5. Óvodánk kapcsolatrendszere

5.1. Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek nevelését, fejlesztését.

A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. Az óvodapedagógusok lehetőségekhez mérten figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, és ha szükség van rá segítséget nyújtanak. Korrekt, partneri együttműködésük elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Az óvoda körültekintően szervezze meg az együttműködés formáit, mely az információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni.

A kapcsolattartás formái

A családlátogatás (lehetőleg még az óvodába kerülés előtt), anyás befogadás, a napi kapcsolattartás elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről, szülői értekezletek, nyílt napok, fogadóóra, a szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kiállítások, hangversenyek, kirándulások. Az óvoda szervezze meg a szülők érdekegyeztető, érdekvényesítő fórumait. A gyermekéről a szülő az óvodába lépéstől az iskolába kerülésig, folyamatos tájékoztatást kap, írásban és szóban egyaránt, a fogadóórák alkalmával.

Az anyás beszoktatás

Szülői értekezletek

A szülő tájékoztatása a gyermeke fejlődéséről

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

A szülőkkel közösen szervezett rendezvények
Szülői igény és elégedettségi vizsgálatok

Gyermekvédelmi feladatok, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések.

Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek **óvodába kerülését, járását.**

Biztosítja a gyermekeket megillető **jogok érvényesülését** az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tesz.

A gyermekeket és családjukat lehetőségeihez képest minél jobban megismeri.

A problémákat a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri és ha szükséges ehhez szakember segítségét kéri.

A felzárkóztatást és tehetséggondozást megvalósítja.

Egyéni differenciált bánásmóddal a testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődést elősegíti folyamatosan ellenőrzi.

Részt vesz az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, a szűrést szükség esetén, soron kívül javasolja.

A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén az óvodavezetőnek jelzi a hiányzást.

A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.

A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot alakít ki, a szülői szerep eredményesebb betöltését elősegíti.

Jó kapcsolatot tart a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szervekkel, személyekkel.

Az alábbi esetekben fokozottan figyelemmel kíséri a gyermeke testi, lelki állapotát:

Ha

- fejlődési
- beilleszkedési, magatartásbeli zavart észlel,
- sajátos törődést igényel (dyslexia, fogyatékos)
- egészségügyi problémákat tapasztal,
- nemzetiséghez tartozik,
- hátrányos, veszélyeztetett helyzetű,
- szülők egymás közötti kapcsolata rossz,
- szülő – gyermek kapcsolata nem megfelelő,
- különleges gondozásban részesül (Családsegítő Szolgálat tevékenysége)

Az óvodaigazgató feladatai:

Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését.

A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, védi őket a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.

A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot a gyermekvédelmi felelőssel

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

együtt.

Munkájáról évente **beszámol** a nevelőtestületi értekezleten. **Kapcsolatot tart** konkrét esetekben a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.

Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és ezt kollégái tudomására hozza.

Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.

Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket. Elősegíti a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvónőivel.

Továbbképzéseket tart az óvodapedagógusoknak.

Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és minőségbiztosításában.

A gyermekvédelmi munka várható eredményei:

Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.

Minden veszélyeztetett gyermek családja tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez.

Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket.

Bizalommal fordulnak felénk a szülők.

Elfogadják javaslatainkat, segítségünket.

Segítő szolgálatok tanácsait igénybe veszik.

5.2. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

Olyan bizalmi kapcsolat kiépülése, amely a gyermek fejlődése érdekében kívánatos. Az óvodai nevelés, céljaink elfogadása a családok részéről. A szülői elégedettségének állandó figyelemmel kísérésével az igények beépülése a nevelési folyamatainkba.

Óvodapedagógus feladatai:

A hatékony együttnevelést, család és óvoda jó kapcsolatát, a **nevelő partneri viszonyt kiépíti**. A gyermekek egészséges fejlesztéséért való közös felelősséget tudatosítja. Óvoda pedagógiai programját, céljait, feladatait ismerteti, és elfogadtatja a szülőkkel.

Óvodánk szokásait, hagyományait ismerteti a házirendben, a napirendben, a munkatervben megfogalmazottak alapján.

Az óvodába lépést megelőzően az új gyermekek szülei számára tájékoztatást ad arról, hogyan lehet minél zökkenő mentesebbé tenni az első óvodai napokat és támogatást, segítséget nyújt az iskolához szükséges új szülői szerepkör kialakításában.

Előzetesen ismerkedik a szülőkkel.

Az új gyermekek érkezését úgy osztja be, hogy egy héten csak néhány új kisgyermek érkezzen, így jut elég idő az ismerkedésre, a személyes kapcsolat kialakítására.

Biztosítja a szülők részvételét, hogy lehetőség szerint legyenek itt az első napokban gyermekükkel az óvodában, és „fedezzék fel” a játéklehetőségeket, az eszközöket, együtt ismerkedjenek.

A szülők igényeit, javaslatait, kéréseit, felajánlásait figyelembe veszi nevelőmunkájába.

Szülői értekezleten a csoportokban folyó nevelőmunka tervét ismerteti: elképzelések, a különböző nevelési területek, a kiemelt feladatok.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

Nyílt rendezvényeket szervez, melyen a szülők lehetőséget kapnak az óvodai élet szokás- és szabályrendszerének közvetlen megismerésére, gyermekük megfigyelésére.

A szülők képviselőit meghívja az óvoda különböző fórumaira, alkotó ötleteiket, kéréseiket, igényeiket meghallgatja, és lehetőség szerinti teljesíti.

Szülői kíséretet kér az óvodán kívüli tevékenységekhez, amelyek az óvodai tanulás folyamatához az ismeret-, élmény, és tapasztalatszerzésben segítenek.

Kapcsolattartás várható eredményei:

A családok elégedettek az óvoda működésével.

Minden szülő rendszeres tájékoztatást kap, gyermeke fejlődéséről.

A szülők aktívan részt vesznek az óvoda rendezvényein.

A szülők nevelési problémáikkal, gondjaikkal, bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, akiktől segítséget kapnak.

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

- Fenntartó Önkormányzat
- Területi Képviselő
- Humán Szakbizottság
- Polgármesteri Hivatal egészségügyi, oktatási és szociális iroda
- Humán Szolgáltató Intézet
- Egyesített Szociális Intézménnyel, Öregek Napközi Otthonával,
- az óvodához legközelebb található bölcsődével és a Maroshegyi Plébániával.
- Pedagógiai Oktatási Központ
- Oktatási Hivatal
- „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesületének kapcsolata
- Pedagógiai szakszolgálati intézmények
- Alapfokú Művészeti iskolák
- Az óvoda és a tehetséggondozást országosan képviselő szervezetek kapcsolatai

Az óvoda nevelőmunkáját segítő intézmények:

- Szakértői Bizottság
- Gyermekjóléti Szolgálat

Az óvoda egészségre nevelő munkáját segítő intézmények és személyek:

- Az óvoda gyermekorvosa, fogorvosa
- Az óvoda védőnője
- A Foglalkozás- egészségügyi Szolgálat Orvosa
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

5.3. Az óvoda és az iskola

Az óvoda a Székesfehérvári Táncsics Mihály Általános Iskolával kialakította tartalmi kapcsolatát, hogy a gyermekek zavartalan iskolakezdését ez által elősegítse.

A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzelésének megismeréséhez, megértéséhez.. A negyedik osztályos tanulók Mikulás ünnepén (december, 6) műsort adnak az óvodásoknak. Karácsonykor a nagycsoportosok ellátogatnak az iskolai ünnepélyre. Királyi napokon közös programjaink vannak.

Ovi-galériák alkalmával tehetséges gyermekeket hívunk vissza az iskolából.

Fészekváltáskor a tanító nénik átveszik a gyermekeket.

A kapcsolattartás formái.

Látogatások, tapasztalatcserék, tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, várható alkalmazkodási nehézségekről, értekezletek, munkaközösségi foglalkozások, továbbképzések, egymás rendezvényein, ünnepein történő megjelenés, közreműködés.

5.4. Az óvoda és a Beszédjavító Intézet.

Az óvodába járó súlyosan beszédhibás gyermekeket a szülők rendszeresen viszik a Beszédjavító Intézet foglalkozásaira. A kevésbé beszédhibás gyermekek problémáit logopédusunk helyben javítja.

5.5. Az óvoda és a közművelődési Intézmények

Az óvoda kapcsolatba lépett a környezetében működő közművelődési intézménnyel- a Gárdonyi Művelődési Házzal. Rendszeresen részt veszünk a gyermekeknek szervezett programjaikon.

Felhasznált irodalom

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja. 2018.09.01.
2. Az óvodai nevelés programja. Bp. OPI, 1989. 7-283 p.
3. Kiss Tihamér: A gyermekek érzelmei. Bp. Tankvk., 1995. 156-190 p.
4. Szuhányi Mária: Nevelés - individuálpaszichológiai nézőpontból. Bp.

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

- Szuhányi Alapítvány, 1993. 15-17 p.
5. Merei Ferenc - V Binet Agnes Gyermeklélektan Bp Gondolat, 19785-276 p.
  6. Kovács György - Bakos Éva: Játék az óvodában. Debrecen, Szerzői kiadás, 1995. 1-244 p.
  7. Tarján Gábor: Mindennapi hagyomány. Dabas, Mezőgazdasági Kiadó,1984. 1-194 p.
  8. Kósa - Szemerkenyi: Apáról fiúra. Bp. Móra Kiadó, 1988. 1-110 p.
  9. Kósa Csaba: Esztendő, te vígságszerző. Bp. Móra Kiadó, 1988. 1-110 p.
  10. Dankó Ervinné dr.: Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban. Bp. Dinasztia Kiadó, 1993. 55-110 p.
  11. Molnárné Lóczi Tünde: Drámajátékok az óvodában. Szeged, KOMA, 1996. 4-14 p.
  12. Fórrai Katalin: Enek az óvodában. Bp. Editio Musica, 1974. 1-249 p.
  13. Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában. Szolnok, JNSZ. Pedagógiai Intézet, 1995. 1-133 p.
  14. Nagy Jenőné: Zenei nevelés az óvodában. Szolnok, JNSZ. Pedagógiai Intézet, 1995. 1-133 p.
  15. Balázné Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? Bp. Alex typo Kiadó, 1992. 7-114 p.
  16. Kondacs Mihályné - Podmaniczky Mária: Vizuális nevelés az óvodában. Bp Calibra Kiado, 1993 3-87 p
  17. Pedagógiai Füzetek 7.: A környezetismeret és a szabadidő kapcsolata az óvodában Szolnok, JNSZ Pedagógiai Intézet, 1989
  18. Tisza Klub Füzetek 4.: Ötletzsák gyűjtemény az óvodai környezet- és természetvédelmi neveléshez. Szolnok, Tisza Klub, 1995. 6-40 p.
  19. Gaál Sándorné - Kunos Andrásné: Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában. Szolnok, Color Print Nyomda, 1996. 5-238 p.
  20. Dr. Tótszőllősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában. Bp. FERCO Kft. és a Váci Ofszet Kft. 1994. 5-131 p.
  21. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés - de hogyan? NAT-TAN Sorozat Bp. OKI. 1996. 1-128 p.
  22. Porkolábné Balogh Katalin: Szempontok az óvodáskorú gyermekek fejlettségének megállapításához. Szolnok, JNsZM. Pedagógiai Intézet,1983. 1-20 p.
  23. Nagy Jenőné Óvodai Nevelés a Művészetek Eszközeivel alternatív óvodapedagógiai program ,, „Csak Tiszta Forrásból!”2017.Szolnok

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

Tartalomjegyzék

AZ ÓVODA JOGI STÁTUSZA, ADATAI:	2
1. BEVEZETŐ	
1.1 Köszöntő	3
1.2 Helyzetkép óvodánkról	4
1.3 Az óvoda személyi feltételei	5
1.4 Az óvoda tárgyi feltételei:	6
2. ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMUNK ALAPJAI	8
2.1 A program alapelve:	8
2.2 Kiindulási pontok:	8
2.3 A program célfejezete	9
2.3.1. Alapvető célok - gyermekkép:	9
2.3.2. Általános nevelési feladatok:	10
2.3.3. A program rendszerábrája	12
2.3.4. A nevelés kerete	13
2.3.4.1 Az egészséges életmód alakítása - egészségfejlesztési program	13
2.3.4.2. Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok	23
2.3.5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	25
2.3.6. A program ajánlott napirendje	27
2.3.7. Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez	28
2.3.8. A sajátos nevelés igényű gyermekek nevelése, rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek	29
3. A PROGRAM TARTALMA	35
3.1. Néphagyomány-ápolás, népszokások	35
3.1.1. A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban	36
3.1.2. Az óvodában ünnepelhető jeles napok időrendben:	36
3.1.3. A néphagyomány ápolás ajánlott tartalmi korcsoportonként	37
4. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI	40
4.1. Játék	40
4.1.3. A tevékenységben integrált tanulás	44
4.2. Verselés, mesélés	48
4.3. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	52
4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	58
4.5. A mozgás	61
4.6. A külső világ tevékeny megismerése	66
4.7. Munka jellegű tevékenységek	71

A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

5. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE	73
5.1. Az óvoda és a család	73
5.2. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	75
5.3. Az óvoda és az iskola	76
5.4. Az óvoda és a Beszédjavító	76
5.5. Az óvoda és a közművelődési intézmények	76
6. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK, ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT	78
FELHASZNÁLT IRODALOM	77

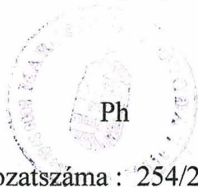
A Maroshegyi Óvoda Pedagógiai Programja

Legitimációs záradék Pedagógiai Programhoz

Intézmény OM azonosítója: 029867

Készítette: Békésiné Kimiti Ágnes óvodaigazgató

Békésiné Kimiti Ágnes

Nevelőtestületi elfogadás határozatszáma : 254/2018

Nevelőtestület nevében:

Zsuzsai Vikka

Véleményezte 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 118§(3)a.
Az óvoda szakmai munkaközössége nevében.

Kovácsné Sárma Éva

Nkt.72.§(5) szülői szervezet a Pedagógiai Programról szóló tájékoztatást megkapta.

[Handwritten signature]

A Pedagógiai Programot az óvodaigazgató 255/2018 számú határozatával jóváhagyta.

Békésiné Kimiti Ágnes

A dokumentum jellege: nyilvános
Megtalálható: az óvoda honlapján
Hatályos: A kihirdetés napjától visszavonásig

Székesfehérvár, 2018.09.01.